

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Memorandum.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!
Kegyelmes Urunk!

A magyar kath. tanítóság Országos Bizottsága és Tanügyi Tanácsa a hazai tanítóság egyetemességével örömmel fogadta az elemi népiskolai tanítók illetményeiről szóló törvényjavaslatok benyújtását. Belső megnyugvással látjuk jobb sorsunk biztosítékát Nagyméltóságodnak jóindulatában, amit oly sokszor, de ezúttal ismételtlen is a törvényjavaslatok indoklásában e szavak fejeznek ki: «Anépek versenyében való fennmaradásunknak egyik fő biztosítéka, hogy a tanítóság lelkesen és odaadóan végezze kulturális munkásságát, de ennek viszont természet-szerű előfeltétele, hogy a tanítóság anyagi helyzetének javítására irányuló jogos és méltányos kívánságai kielégítést nyerjenek». A 32.306 magyar tanító közül csak 7223 az állami tanító, tehát a nagy többséget tevő nem állami tanítóság vállain nyugszik a nemzeti kultúra munkája s így köznevelésügyünkre nézve valóban nagyfontosságú, hogy a nem állami tanítóság és ezek között a hitfelekezeti tanítók tényleg elérhessék a mostani törvényes rendezéssel jogos és méltányos kívánságaik kielégítését, hogy helyre-álljon lelkük nyugalma s nemes idealizmussal szolgálhassák a népnevelés magasztos feladatait.

Érezzük, hogy a multhoz képest a törvénytervezetben jólesőbb elbánás irányul a nem állami tanítók felé, akik talán sokkal nehezebb viszonyok között nem kevesebb, sőt sok esetben lelkesebb s így eredményesebb munkát végeztünk a valláserkölcös és hazafias szellemű népművelés terén, de a multak sérelmeitől sajjó szívünk nem nyerhet megnyugvást, ha az ugyanazon képesítés és munka mellett a mindenben megfelelő erkölcsi és anyagi elbánás elvének megvalósítását keressük és mérleljük az állami és nem állami tanítók ellátására készült két törvényjavaslatban.

A tényt bizonyító következő példa szerint a törvényjavaslatok alapján jövőben «A» családos állami tanítónak, akinek 3 gyermeke van, 20 szolgálati év után a II. fizetési osztály 2. fokozatában 2200 korona évi fizetése, az V. osztályba sorozott állomáshelyén 540 korona lakáspénze és 600 korona családi pótléka, vagyis összesen 3340 korona javadalmazása lesz, míg ezzel szemben ugyanazon község «B» családos nem állami tanítónak, akinek szintén 3 gyermeke van, 20 szolgálati év után a II. fizetési osztály

3. fokozatában (mert 3 évvel később lép elő) 2000 korona fizetése, az V. osztályba sorozott állomáshelyén 360 korona lakáspénze, családi pótlék semmi, vagyis összesen 2360 korona javadalma lesz.

Telát ez esetben a javadalmazásban 980 korona különbség mutatkozik az egyenlő képesítéssel ugyanolyan munkát teljesítő két köztisztviselő között, az állami és nem állami tanító között.

A magyar tanítóság kívánsága.

A magyar katolikus tanítók kérikn ennélfogva, hogy a nem állami tanítók, tanítónők, nevezetesen a községi, hitfelekezeti, társulati és magániskolai tanítók — mint köztisztviselők (1907. XXVII. törvénycikk 1. §.) — fizetés, lakbér és minden egyéb járandóság, valamint az előléptetés módja tekintetében teljesen az állami tanítókkal egyenlő elbánásban részesüljenek, tekintet nélkül arra, hogy férfi- vagy notanítók-e.

Ezen elv alapján a törvényjavaslatban a nem állami tanítóságra nézve sérelmesek a következő intézkedések.

A nem állami tanítóság fizetése hogy egyenlővé tétessék az államiakéval, szükséges törvénybe iktatni, hogy a III-ik fizetési osztálynak mindhárom fokozatában a várakozási idő nem 5—5, hanem rájuk nézve is 4—4 év legyen s így a nem állami tanítóság is 12 évi szolgálat után lépjen elő a II-ik fizetési osztályba.

A magyar tanítóság országos kongresszusai és összes tanítóegyesületei kivétel nélkül mindenkori határozataikban kívántak ezt, mint biztosítékát annak a lelki megnyugvásnak, amely az egyenlő munkával járó egyenlő díjazásnak elvét valósítja meg.

A mai törvényjavaslat ugyanis az állami tanítóknak 40 év alatt 4800 koronával több törzsfizetést, tehát átlag évenként 120 koronával több fizetést juttat, mint a nem állami tanítóknak. S ha tekintjük azt, hogy ez a fizetési különbség a szolgálat 14-ik évétől 38. évéig mutatkozik s abban az időben sujtja a nem állami tanítót, amikor a családfenntartás és gyermeknevelés gondjai legsúlyosabban nehezdednek rá, nyilvánvaló, hogy a törvényjavaslatnak ez az intézkedése a nem állami tanítóságra nézve végtelenül sérelmes.

A lakásbér.

Még ennél is súlyosabb sérelme a nem állami tanítók összességének a II-ik törvényjavaslatban meg-

állapított lakbér. Míg tudniillik az állami tanító minden fizetési osztályban, tehát három ízben emelkedő lakbért kap — ami teljesen megfelel a többi állami tisztviselő lakbérenek — addig a nem állami tanítók alkalmaztatásuk első napjától 40 évi szolgálatuk betöltéséig a lehető legkisebb lakbért kapják. Amennyit, amennyit az állami tanító szolgálatának már két kezdő évében megkap.

Elképzelhető szegényérzet töltöheti el, még pedig jogosan, a nem állami tanító lelket amiatt, hogy ugyanazon községben, ugyanazon szolgálati viszonyok között élő állami kortársával szemben ily legkisebb elbánásban részesül. Kívánjuk tehát, hogy a II-ik törvényjavaslat 4. §-ának harmadik bekezdésében is bemérfogaltassék az az intézkedés, hogy a nem állami tanítók is a XI., X. és IX. rangosztállyal együttjaro, az állami tanítókkal egyenlő lakbért kapjanak. Mondja ki a törvény, hogy minden iskola-fenntartó hatóság köteles tanítóinak az állami tanítókkal egyenlő lakbért biztosítani s ha az 1907. évi XXVII. törvényeikk értelmében igazolt szegénységénél fogva erre anyagi ereje nincs, ezt a hiányt is lakbérpótló államszegéllyel az állam biztosítsa.

Családi pótlék.

Az állami tanítók javadalmazása még azzal is jobb a nem állami tanítóknál, hogy számukra az első törvényjavaslat az 1912-ik évben folyósított családi pótlékot is fentartja. Mondja ki tehát a törvény, hogy az iskolafenntartók a családi pótlékot tanítóknak biztosítani kötelesek.

Személyi pótlék.

A magyar tanítószág legérdemesebbjeit sújtják az új törvényjavaslatok, midőn az 1907. évi XXVI. t.-c. 9. §. illetőleg az 1907. évi XXVII. t.-c. 4. §. hatályon kívül helyezik. Az imént említett két törvény jelzett paragrafusai a tanítószág legérdemesebbjeinek a népnevelés terén szerzett kiváló érdemeik elismeréséül 200—200 korona fizetés-jellegű személyi pótlékot biztosítottak, amit az így nagy számmal kitüntetettek az 1907. tanítói törvények életbeletetése óta élveznek is.

A hazai népoktatásügy terén szerzett nagy érdemeiket jutalmazta így a törvényhozás és így eme személypótlékok megvonása — illetőleg a legközelebb, fizetésemelésben való betudása — szerzett jogtól, még pedig kitüntetésképen szerzett jogtól fosztotta meg az illetőket. Távolról sem pótolják ezt a jogfosztást a most benyújtott törvényjavaslatok 14. §§-ai, melyek soron kívüli előléptetést helyeznek kilátásba; hiszen erre csak újabb érdemek alapján — esetleg csak évek multán — kerülhet sor, mikor a személyi pótlékkal és címzetes igazgató-sággal kitüntetettek, kik legnagyobbbrészt már korosabb tanítók, esetleg közben nyugdíjba mentek vagy meghaltak. De sérelmes ez az intézkedés már azért is, mert az így kitüntetettek nyugdíjigénye is 200—200 koronával emelkedett és e személyi pótlék megvonásával, illetőleg ennek a legközelebbi előléptetésénél való betudásával sem fizetésük, sem nyugdíjigényük nem emelkednék ami ez érdemes tanítókat, kik rendszerint közel állanak a nyugdíjzához, kétszeresen sújtaná.

A törvényjavaslatnak 14. §-át úgy kellene módosítani, hogy az eddig az 1907. évi XXVI. t.-c. 9. §-a és az 1907. évi XXVII. t.-c. 4. §-a alapján kitüntetett tanítók 200 koronás személypótléka

továbbra is fennálljon és az sem az előléptetésnél betudható ne legyen.

Az igazgatói pótlék.

Kerjük, hogy a nem állami iskolák igazgató-tanítói számára a II. törvényjavaslatban az állami igazgató-tanítókkal egyenlő intézkedés vétessék fel és a 21. §. intézkedése értelmében az igazgatói díj mint tanítói fizetés természetével bíró járandóság bírássácssá az államszegély kiutalásánál. §

Kántori fizetés.

Nem tartjuk a törvény szellemével összeegyeztethetőnek a II. törvényjavaslat 24. §-ának azon intézkedését, hogy a kántortanítók kántori járandóságait 1000 korona erejéig együttvéve tanítói fizetésnek minősíti. Ezen intézkedés igazságtalanságát az I. törvényjavaslat 23. §-a bizonyítja, mely nyíltan kimondja, hogy az állami tanító javadalmazásába be nem számíthatók a kántori teendők ellátásáért élvezett díjak.

Ennélfogva a II. törvényjavaslat 24. §-át olyképpen kerjük módosítani, hogy ha a hitfelekezeti elemi népiskolai tanító az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 141. §-ának 3. bekezdése értelmében kántori teendőket is végez, ezen teendőért díjlevélileg megállapított illetményei a tanítói fizetés összegebe be nem számíthatók. S ha netalán díjlevélben a kántori teendők ellátásáért külön illetmények feltüntetve nem volnának, ezek részére 600 korona a kántori díjazásra levonassék.

Az 1893. előtti szolgálati évek beszámítása.

A törvényjavaslatnak talán legsérelmesebb intézkedése az, amely az 1883. évi XXVI. t.-c. életbeleté előtti tanítói szolgálatot a fizetés megállapításánál teljesen mellőzi. (7. §.) Ez a javakorbéli tanítószágot sújtja. Az államiakat és a nem államiakat egyaránt. Általában azokat, akik 19 évnél hosszabb idő óta szolgálnak. Tehát azokat, akiknek, mint családös embereknek, a fizetésemelésre leginkább szükségük van.

Erre nézve azt mondja a törvényjavaslatok megokolása, hogy a tanítószágot ezáltal jogsérellem nem éri.

Ez az érvelés meg nem állhat. Mert ha az 1893. évi XXVI. t.-c. az 1893. előtti szolgálatot a korpótlék szempontjából nem vette is figyelembe, ez nem lehet jogcim az újabb, kiterjedtebb jogfosztásra. Nem lehet jogcim arra nézve, hogy az új törvény az 1893. év előtti szolgálatot magának a fizetésnek megállapításánál is nemlétezőnek tekintse.

Nem törülheti el a régi szolgálati éveket annál is inkább, mert hiszen mindkét törvényjavaslat magát a korpótlékot is meg kívánja szüntetni. Mint sarkalatos kívánságunkat hangoztatjuk tehát, hogy az 1893. év előtti szolgálati évek, bármilyen jellegű iskolánál szolgált is a tanító, föltétlenül figyelembe vétessenek.

Korpótlékok.

Magának a korpótléknak terbevetett eltörlésével szemben hivatkozunk az állami tisztviselők fizetését rendező 1903. IV. t.-c. 6. §-ára, amely így szól:

6. §. Azoknak az állami tisztviselőknek, akiknek egy és ugyanabban az állásban eltöltött bizonyos szolgálati évek pótléka (ötöd- és tizedéves pótlékok)

biztosítanak igényt, ez az igénye jövőre is épségben tartatik.

A tanárokat s a budapesti egyetemi könyvtár-őröket és tiszteket megillető pótlékok mindig teljes összegükben folyósítandók s magasabb fizetésbe való kinevezés vagy előléptetés esetén sem szüntetendők meg.

Ha tehát egyebütt az egész vonalon s különösen a velünk egy munkát végező középiskolai tanároknál meghagyatott fizetésük fölemelése alkalmával is a korpótlék: nem látjuk be, miért törültsék el éppen a legrosszabbul díjazott tanítósnál.

A minősítés.

Erkölesi és anyagi szempontból végtelenül sérelmesnek, sőt lealáznak tartja a magyar tanítószag az új törvényjavaslatoknak a minősítésre vonatkozó intézkedéseit. E sérelmek nyomán annak ellenére, hogy a törvényjavaslatok alig pár napja tettek közzé, — az egész tanítószag oly egyhangúsággal zúdult fel, hogy erre alig tudunk példát.

Az új törvényjavaslatok anyagi előnyeit a miniszter úr azért javasolta, mert — mint az indokolás mondja — «a tanítók egzisztenciájának a művelt ember normális létfeltételéhez való alkalmazása tekintetében a nemzetnek erkölcsi kötelességei vannak».

Ezt a helyes elvet azonban nagyrészen illuzóriussá teszi a tervbevetett minősítési mód, melynek folytán a tanítókat a fizetési osztályban való előléptetéstől, tehát a kedvezőbb anyagi ellátástól oly tényezők minősítése alapján lehet majd megfosztani, akiknek erre sem elég szaktudásuk, sem elég körültekintésük nincsen, sem elég tárgyilagos-sággal ítélni nem tudnak.

Az iskolaszékek ítéletét esetleg olyan tekintetek befolyásolhatják, mely tekinteteknek a tanító iskolai munkájához, társadalmi működéséhez semmi közük sincsen. Aki a falusi és kisvárosi viszonyokat ismeri és számbaveszi, hogy ilyen helyen az iskolaszékek — sajnos — legtöbbször csekély műveltségű, alig iskolázott és helyes megfigyelésre és ítéletre alig képes emberekből állanak, az joggal félhet attól, hogy ez embereket a minősítés megállapításánál személyes ellenszenv, kicsinyes egyéni érdek, rokon összeköttetés: komaság, nemzetiségi vidéken pedig még a magyar állami eszmével ellentétes felfogás is fogja vezetni. Sőt valószínű, hogy pártpolitikai ellentétek, avagy községi, illetőleg a hitközségi életben olykor előforduló ellentétek is befolyásolni fogják e testület ítéletét a tanító kárára.

És mily lealázó és függő helyzetbe kerül majd a tanító az ilyen módon tervbevetett minősítés révén! Az anyagi ellátást féltő, a családjának életfenn-tartásáért küzködő tanító kénytelen lesz majd — sokszor jobb meggyőződése ellenére, gyakran a gondjaira bízott népoktatásügy kárára — oly emberek kegyét keresni, akik nem hívatottak arra, hogy az iskola beléletét, vagy a tanító munkásságát irányítsák.

Az így kontempált minősítésnél sokkal jobb az a mód, melyet az 1893: IV. t.-c. 5 §-a az állami tisztviselők kineveztetésére megállapít.

Egyedül célravezető azonban csak az az eljárás volna, — amely egyúttal a tanítószag körében e kérdésben valóban megnyugvást keltene, — ha a tanító előléptetését minden esetben csak jogerős fegyelmi ítélettel lehetne megakasztani.

A törvényjavaslatok által tervbevetett anyag ellátás a tanítószag létfenntartását kívánja biztosítani. Erre pedig joga van minden tanítónak, ki legjobb tudása szerint végzi munkáját. Az anyagi ellátás ily mértékéhez csak az a tanító vesztetheti el tehát jogát, aki az 1907. jan. 30-án 73.776. sz. a. kelt miniszteri rendeletben foglalt fegyelmi szabályzatnak 3—8. §§-aiban felsorolt fegyelmi vétések valamelyikeért jogerősen el lett ítélve.

A tanítói állás függetlensége, a tanító munkájának illetéktelen irányítástól való mentessége, az anyagi ellátás biztonsága és főképen az annyira óhajtott közmegnyugvás érdekében kérjük a törvényjavaslat 10. §-ának olyan módosítását, hogy a magasabb fizetési fokozatba való előléptetés csak akkor legyen megtagadható, ha ez jogerős fegyelmi ítélettel igazoltatott.

A minősítés joga.

Az egyház iskolafenntartó jogát a minősítés módjában érintve véljük a törvényjavaslat 11. §-ának intézkedésével, amely nem fejezi ki, hogy a kizárólag hittelekezeti jövedelemből ellátott tanítónak minősítését kizárólag saját egyházi hatóságai intézik. Ezért a 11. §-t, mely a 15. §-sal amúgy is ellentétben van, minden félreértést kizárólag kell megszüvegezni.

Nyugdíjazott tanítók.

Az 1907. év július 1. előtt nyugdíjazott tanítók, tanítóözvegyek és árvák javára be nem számított alapfizetés- és korpótlékkülönbözet megfelelő %-a, a teljesített szolgálathoz mérten nekik pótlólag a nyugdíjalépés napjáig visszamenőleg utalványoztassék s továbbra is biztosíttassék.

Régi jogok.

Kérjük, hogy az I. törvényjavaslat 16. §-a a II. törvényjavaslatba is átvitessék s az abban biztosított kedvezmény a nem állami tanítóknak is biztosíttassék.

Iskolaadó.

Kérjük, hogy a 25. §. végére bevétessék, hogy a községi és hitközségi iskolaadó az állami adókkal közizgatási úton hajtatik be.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

A magyar kath. tanítószag a hazai tanítószag egyetemessége által is kért ezen tiszteletteljes kívánságait a jóleső tudattal terjeszti Kegyelmes Ur elé, hogy ezzel kötelességét teljesítette, mert rámutatott azon intézkedésekre, amik által a magyar nemzeti kultúra munkásai lelkeben megnyugvás támad, hogy azután a haza minden népiskolájában lelkes és odaadó munkásság érvényesüljön népnevelésünk előhaladásáért, kulturánk gyarapodására.

Budapest, 1913. január hó.

Kiváló tisztelettel

Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács nevében:

Ember Károly
v. elnök.

Giesswein Sándor dr.
e. elnök.

Wohlmuth Ernő
titkár.

Dreiszigler Ferenc
titkár.

Indokolás

a községi és hitfelekezeti elemi népiskolai tanítók illetményeinek rendezéséről szóló törvényjavaslathoz.

Midőn a vallás- és közoktatásügyi tárca vezetését átvettem, nyilvánvalóvá lett előttem, hogy ha meg akarom valósítani azt a nagyfontosságú célt, hogy Magyarország minden iskolájában egységes, erős ifjú nemzedéket és öntudatos honpolgárokat neveljünk s őket az életre megfelelőleg előkészítsük: akkor feltétlenül meg kell követelni, hogy az iskola élető elemét, a tanítóságot is, egységes szellem és érzés, egy közös eszme felé való törekvés és hazafias köteletségérzet hassa át. E követelmény első és elengedhetetlen feltételének pedig azt vélem, hogy az összes tanszemélyzet anyagi ellátása viszonyaiknak megfelelővé és végeredményében egységessé tétessék.

Erre való törekvésben azonban nehézségekre találtam a tanítói illetményeket megállapító fennálló törvényeinkben. Mert ezek mindegyikében a törvényhozás eddigelé, a nem állami tanítók illetményeinek mindig csak a minimumát határozta meg és az iskolafenntartóknak szabadságában hagyta, hogy e minimumon felül a tanítók fizetését maguk szabják meg; a nem állami tanítók illetményeinél, sőt az 1907. XXVI. törvénycikk hatálybaléptéig pedig emellett még az állami tanítóknál is az alapfizetés és korpótlékrendszer uralkodott.

Nevezetesen, az 1868. XXXVIII. törvénycikk 142. §-a kimondotta, hogy a tanító fizetését a helyi viszonyok szerint az iskolaszék állapítja meg, azonban tisztos lakáson és legalább egy negyed holdnyi kerten kívül az elemi népiskolai rendes tanító fizetése nem lehet kevesebb évi 600 koronánál.

Az 1893. évi XXVI. törvénycikk 600 illetve 800 korona fizetés-minimumot és ötvenként, összesen hatszor esedékes: 100—100 koronás korpótléket állapított meg.

Az 1907. évi XXVII. törvénycikk rendelkezése szerint pedig, a tanítót az állomáshelyekre való tekintettel 1000, 1100 és 1200 koronás alapfizetés és ezenfelül ötvenként esedékes, hat korpótlék illeti meg. Az I. II. V. és VI. korpótlék évi 200—200, a III. és IV. pedig évi 100—100 koronát tesz ki.

Az egységes fizetés elvének megvalósíthatása szempontjából tehát, oly megoldást kellett keresnem, amely nemcsak az illetményeket, hanem a rendszert is oly módon változtassa meg, hogy az alapfizetés és korpótlék közötti különbség megszűnjék és az alapfizetés és korpótlék helyébe pedig az új fizetés lépjen.

Ezt a megoldást szolgálja a jelen törvényjavaslat, amely tulajdonképen az 1907. XXVII. törvénycikknek novelláris megváltoztatása s amely az idézett törvénynek a nemzeti népoktatást biztosító részét érintetlenül hagyja és csupán annak illetményeket szabályozó rendelkezéseiket módosítja.

A jelen törvényjavaslat egyik sarkpontja tehát, hogy megszünteti az alapfizetés és korpótlék kombinált rendszerét és a tanítói illetmények megállapításánál, az állami tanítók illetve állami tisztviselők illetménymegállapításához hasonlóan, az 1893. évi IV. törvénycikkben megállapított illetmény rendszert alkalmazza, fizetési osztályokkal és fizetési fokozatokkal.

Ily módon, vagyis az egységes fizetési elv megállá-

pitása folytán szüntethetem meg kitűzött célomhoz képest, az állami és nem állami tanítók fizetésének rendszere között levő különbséget és csak ezzel a rendszerrel vált lehetővé az, hogy az állami és nem állami tanítók kezdő és végső fizetése egyenlő legyen. Nevezetesen amíg az 1907. évi XXVI. és XXVII. törvénycikk alapján elérhető végső fizetések között 400 korona különbség van, addig e javaslat, a végső fizetést az állami és nem állami tanítóknál egyaránt 3200, a tanítónőknél pedig 3000 koronában állapítja meg.

Az állami és a községi és hitfelekezeti tanítók fizetése között csak annyi eltérés marad jelen javaslatom szerint, hogy a harmadik fizetési osztályban, a községi és hitfelekezeti tanítók, nem úgy mint az állami tanítók 4—4 évenként, hanem csak 5—5 évenként lépnek a magasabb fizetési fokozatba; és ehhez képest a II. fizetési osztályba, csak a III. fizetési osztályban eltöltött idő leteltével, tehát 3 évvel később léptethetők elő az államiakhoz képest.

Ennek a rendelkezésnek a hatását mutatja a 57. oldalon levő összehasonlító kimutatás, mely az állami és nem állami elemi népiskolai tanítók fizetési osztályait, fokozatait és az ezekkel kapcsolatos fizetési összegeket a szolgálati évekhez viszonyítva tünteti föl.

Ezen kimutatásból kétségtelenül megállapítható, hogy a községi és hitfelekezeti népiskolai tanítók és tanítónők fizetése csak annyiban tér el az állami tanítók és tanítónők fizetésétől, hogy a III. fizetési osztály 2. fokozatába 1 évvel, első fokozatába 2 évvel és a II. fizetési osztály utolsó fokozatába 3 évvel később jutnak a községi és hitfelekezeti tanítók, mint az állami tanítók. Ez a disparitás a további szolgálat egész tartama alatt változatlanul áll fenn.

Ez az eltérést, az államnak a saját alkalmazottjával szemben fennálló kinevezési jog szempontjából és a közvetlen fenntartói kapcsolat kidomborítására, valamint a többi az iskolafenntartó anyagi helyzetére való tekintetek miatt is fenntartandónak vélem.

Hogy a jelen törvényjavaslatban kontemplált fizetésrendezés mily haladást jelent a múlttal szemben élesen kidomborodik jelen törvényjavaslatnak, az 1907. évi XXVII. törvénycikkkel való összevetéséből.

Ugyanis jelen törvényjavaslat:

1. az 1907. évi XXVII. törvénycikkkel szemben, minden tanító részére: 1200 koronás minimális fizetést állapít meg kötelezőleg, vagyis azt az összeget, melynek élvezetében jelenleg, csupán a nagy városokban (I. és II. lakbérosztályban) működő tanítók vannak.

2. a tanítóknak két év, a tanítónőknek 4 év múlva, a III. fizetési osztályba való bejutással egyaránt 200 korona emelkedést biztosít, amely az 1907. évi XXVII. törvénycikk szerint csak 5 év múlva válik esedékessé.

3. a javaslat fizetési fokozatonként 200—200 korona fizetésemelkedést biztosít; sőt a férfitanúnál a I. fizetési osztály I-ső és 2-ik fokozatában 300 korona emelkedést állapít meg, szemben az 1907. évi XXVII. törvénycikkkel, amely a III. és IV. korpótléket, csupán 100—100 koronában szabja meg.

4. a II. és fizetési osztályban összesen hatszor, négyévenkénti emelkedést biztosít, míg eddig a tanító fizetése, szolgálatának egész tartama alatt, ötvenként emelkedett.

Összehasonlító kimutatás.

Szolgálati év	Állami tanító fizetési			Állami tanítónő fizetési			Községi felekezeti tanító fizetési			Községi felekezeti tanítónő fizetési		
	osztálya	fokozata	összege koronákban	osztálya	fokozata	összege koronákban	osztálya	fokozata	összege koronákban	osztálya	fokozata	összege koronákban
1		Kezdő	1200			1200		Kezdő	1200			1200
2		fokozat	1200		Kezdő	1200		fokozat	1200		Kezdő	1200
3			1400		fokozat	1200			1400		fokozat	1200
4		3.	1400			1200			1400			1200
5			1400			1400		3.	1400			1400
6			1400		3.	1400			1400		3.	1400
7			1600			1400			1400			1400
8			1600			1600			1600			1400
9	III.	2.	1600			1600			1600			1400
10			1600		III.	2.	1600	III.	2.	1600		1600
11			1800			1600			1600			1600
12		1.	1800			1600			1600	III.	2.	1600
13			1800			1800			1800			1600
14			1800			1800			1800			1600
15			2000		1.	1800		1.	1800			1800
16		3.	2000			1800			1800			1800
17			2000			2000			1800		1.	1800
18			2000		3.	2000			2000			1800
19			2200			2000		3.	2000			1800
20	II.	2.	2200			2000			2000			2000
21			2200			2200			2000		3.	2000
22			2200		II.	2.	2200		2200			2000
23			2400			2200		II.	2.	2200		2000
24		1.	2400			2200			2200			2200
25			2400			2400			2200		II.	2.
26			2400		1.	2400			2400			2200
27			2600			2400		1.	2400			2200
28		3.	2600			2400			2400			2400
29			2600			2600			2400		1.	2400
30			2600		3.	2600			2600			2400
31			2900			2600		3.	2600			2600
32		2.	2900			2600			2600			2600
33	I.		2900			2800			2600		3.	2600
34			2900		I.	2.	2800		2900			2600
35			3200			2800		I.	2.	2900		2600
36			3200			2800			2900		1.	2800
37			3200			3000			2900			2800
38		1.	3200			3000			3200		2.	2800
39			3200		1.	3000		1.	3200			2800
40			3200			3000			3200		1.	3000

5. a végso fizetést, a férfitanítónál 3200 koronában; a nőtanítónál pedig 3200 koronában állapítja meg; a jelenlegi 2000, 2100, 2200 koronával szemben.

A jelenlegi és a tervezett fizetések közötti különbségeket az állami kimutatás tünteti fel, mely szolgálati évek szerint szembe állítja egymással a jelenlegi s a tervezett fizetéseket és a kettő közötti különbségeket. Itt meg kell még jegyeznem, hogy az összehasonlítás alappjául a jelenlegi III. fizetési csoportban megállapított fizetéseket vettem; mert ebben a csoportban van a tanítók zöme s ez alapon könnyen kiszámíthatók a II. és az I. fizetési csoportokban járó fizetések, ha tekintetbe vesszük azt, hogy a fizetés a szolgálat bármely évében a jelenlegi II. fizetési csoportban 100 és az I. fizetési csoportban 200 koronával nagyobb, mint a III. fizetési csoportban.

Kimutatás

a jelenlegi és a tervezett fizetés közti különbségről.

Szolgálati év	Jelenlegi fizetés (III. csoport)	A tervezett fizetés		A jelenlegi és a tervezett fizetés közötti különbség	
		férfi	nő	férfi	nő
		tanítóknál			
korona					
1	1000	1200	1200	200	200
2	1000	1200	1200	200	200
3	1000	1400	1200	400	200
4	1000	1400	1200	400	200
5	1000	1400	1400	400	400
6	1200	1400	1400	200	200
7	1200	1400	1400	200	200
8	1200	1600	1400	400	200
9	1200	1600	1400	400	200
10	1200	1600	1600	400	400
11	1400	1600	1600	200	200
12	1400	1600	1600	200	200
13	1400	1800	1600	400	200
14	1400	1800	1600	400	200
15	1400	1800	1800	400	400
16	1500	1800	1800	300	300
17	1500	1800	1800	300	300
18	1500	2000	1800	500	300
19	1500	2000	1800	500	300
20	1500	2000	2000	500	500
21	1600	2000	2000	400	400
22	1600	2200	2000	600	400
23	1600	2200	2000	600	400
24	1600	2200	2200	600	600
25	1600	2200	2200	600	600
26	1800	2400	2200	600	400
27	1800	2400	2200	600	400
28	1800	2400	2400	600	600
29	1800	2400	2400	600	600
30	1800	2600	2400	800	600
31	2000	2600	2400	600	400
32	2000	2600	2600	600	600
33	2000	2600	2600	600	600
34	2000	2900	2600	900	600
35	2000	2900	2600	900	600
36	2000	2900	2800	900	800
37	2000	2900	2800	900	800
38	2000	3200	2800	1200	800
39	2000	3200	2800	1200	800
40	2000	3200	3000	1200	1000

Ebből a kimutatásból kétségtelenül megállapítható, hogy

1. a férfitanító:

hat évfolyamban évi	200
két	300
tíz	400
három	500
tizenegy	600
egy	800
négy	900
három	1200

a nőtanító:

tizenkét évfolyamban évi	200
négy	300
kilenc	400
egy	500
kilenc	600
négy	800
egy	1000

koronával többet kap a javaslat szerint, mint amennyi neki jelenleg jár.

2. az a tanító, (tanítónő) aki 40 évet szolgál, szolgálatának egész tartama alatt a jelenlegi fizetés mellett összesen 62.5400 koronát, a javaslat szerint pedig a férfitanító 84.400, a nőtanító pedig 79.800 koronát élvez.

3. a tanító (tanítónő) egy évi fizetésének atlagja a jelenlegi illetmények mellett 1562 korona 50 fillér, a javaslat szerint pedig a férfitanítónál 2110 korona, a nőtanítónál évi 1995 korona.

A jelen törvényjavaslatban kontemplált fizetési rendszer ugyanúgy van fölépitve, mint az állami tisztviselők és államvasúti alkalmazottak fizetési osztályainak és fizetési fokozatainak rendszere. Ennek pedig természetesen következzék az, hogy amint az állami tisztviselőknél és államvasúti alkalmazottaknál az egyes fizetési osztályokon belül a magasabb fizetési fokozatba való előlépés automaticæ történik; úgy a javaslat szerint is a községi és hitfelekezeti tanítók ugyanazon fizetési osztály magasabb fokozatába automaticæ fognak előlépni.

Ugyanazok az okok azonban, amelyek miatt az állami tisztviselőkre nézve egyáltalán nem, az államvasúti alkalmazottakra nézve pedig bizonyos fizetési osztályokon túl nem lehetett megvalósítani az automatikus előlépést a magasabb fizetési osztályba; fennállanak a tanítóokra nézve is, mert ellenkező esetben a tanítók az állam összes alkalmazottjaival szemben rendkívül nagy előnybe jutnának, vagyis oly helyzetbe, aminőt a közszolgálat érdekeire való tekintettel sehoh sem biztosítottak még az állam alkalmazottjainak. Amit az állam saját alkalmazottjainak meg nem adhat, azt annál kevésbé biztosíthatja az iskolafenntartók terhére azoknak, akik az államnak nem is alkalmazottjai.

Különbben pedig azok a községi és hitfelekezeti tanítók, akiknek tanítói működése és magatartása kifogás alá nem esik, a jelen törvényjavaslat rendelkezései szerint akadálytalanul és szabatosan fixirozott időpontokban léptetettnek elő a kezdőfizetéstől kezdve egészen a legmagasabb fizetésig.

Azt a körülményt, hogy valamely tanítónak tanítói működése és magatartása kifogás alá esik-e vagy sem, csak szabályszerű minősítési eljárással lehet megállapítani. Az e törvényjavaslatban körülírt minősítéstől a tanítóra nézve jogi hátrány csak az esetben származhatik, ha a tanító munkájának eredménye ki nem elégítőnek vagy szolgálati magatartása nem megfelelőnek minősítetik, mely minő-

sítés nem titkos és arról a tanító tudomást szerezhet oly célból, hogy a minősítés felülvizsgálását kellő időben kérelmezhesse. A végrehajtási utasítás e tekintetben kimerítően fog intézkedni.

Mindezekből nyilvánvaló, hogy a jelen javaslatban előadott fizetésrendezés nemcsak magasabb illetményeket állapít meg úgyszólván az egész vonalon, hanem törvényes biztosítékokat is statuál arra nézve, hogy a magasabb illetményben részesedjék kivétel nélkül mindenki, aki arra kifogástalan munkájával és nemzeti érdekeink megfelelő magatartásával arra rászolgál.

A jelen javaslat pénzügyi hatását a következőkben ismertetem:

A községi és hitfelekezeti elemi népiskolai tanítók létszáma: 23.500.

Az 1907. évi XXVII. törvénycikk alapján fizetékigézés és korpótlék címén államsegélyt élvez összesen 17.448 tanító és tanítónő, tehát államsegélyben nem részesül 6052 tanító.

Ez utóbbiak közül a székesfővárosi községi elemi iskoláknál alkalmazott tanítók jelenleg kedvezőbb javadalmazásban részesülnek, mint aminőt a törvényjavaslat biztosít. Ezért összesen csak 21.980 tanító, még pedig 16.948 férfitanító és 5032 nőtanító fizetésének rendezéséről is az ezzel járó költségekről van szó.

Ezt a 21.980 tanító a fenti törvénycikk alapján alapfizetés és korpótlék címén ezidőszent évenként 28.876.700 korona illetményt élvez, míg a jelen törvényjavaslat szerint összefizetésök évi 35.578.800 koronára rug.

Többköltség tehát 6.702.100 korona.

A javaslat 27. paragrafusában értelmében az 1893. évi október hó 1-jét megelőzőleg már alkalmazásban volt tanítók részére engedélyezhető személyi pótlék címén előirányozandó volt 250.000 korona, az összes költségtöbblet tehát 6.952.100 korona.

Ezen költségek fedezésére az 1913. évi állami költségvetésben 5.700.000 korona lévén előirányozva, az új fizetésrendezés az előirányzott összeg felül még évi 1.252.100 korona költségtöbbletet okoz, ami azonban részben fedezetet talál az évközi megtakarításokban.

Ezek után áttértek az egyes szakaszok megokolására.

*

1. §. Az 1. §-ból kiténik, hogy javaslatom az 1907. XXVII. t.-c. novelláris módosítása, amelyben az a hivatkozott törvénycikknek kizárólagos illetményeket szabályozó és az ezekkel kapcsolatos rendelkezésekre terjed ki s az állami és nemzeti érdekeket biztosító egyéb határozományait érintetlenül hagyja.

2. §. Javaslatom 30. §-a az 1907. évi XXVII. törvénycikk 9. §-át hatályon kívül helyezi, minthogy azonban ezen törvényszakaszban oly rendelkezés is foglaltatik, mely a tanítói állások rendszeresítésére vonatkozik, ezért jelen szakasz első bekezdésében az 1868. évi XXXVIII., az 1875. évi XXXII. és az 1907. évi XXVII. törvénycikkkel összhangban újolag ki kellett mondani, hogy a községi és hitfelekezeti elemi népiskoláknál önálló tanítói teendőket ellátására csak rendes tanítói állások rendszeresíthetők és ezek megüresedésük esetén legkésőbb félév alatt érvényes tanítói oklevéllel bíró egyénekké véglegesen betöltendők.

Erre való tekintetből és mert ez eddig egységes és törvényes szabályozást még nem nyert, a második

bekezdésben meg kellett állapítani, hogy kik tekintendők véglegesen alkalmazott rendes tanítóknak.

A segédtanító alkalmazására vonatkozó rendelkezések általában nem újak, ehhez hasonló határozományok vannak az 1868. évi XXXVIII. és 1907. évi XXVII. törvénycikkben is.

Az a rendelkezés, hogy segédtanítói teendőket nemcsak érvényes tanítói oklevéllel bíró egyén, hanem tanítójelölt is láthat el, azért vétetett fel, mert egyes helyeken ideiglenes alkalmazásba okleveles tanítók nem vállalkoznak és mivel az iskolafenntartóknak az e tekintetben eddig is fennálló szabadságát korlátozni nem kívántam. Azonban minden félreértés kikerülése végett ki kell jelentenem, hogy tanítójelölt alatt csak oly egyén érthető s ennek következtében segédtanítóul csak oly tanítójelölt alkalmazható, aki a törvényben meghatározott tanítóképezési tanfolyamot sikerrel befejezte s csak tanítói oklevelet nem szerzett még.

Az 5-ik bekezdésnek azon rendelkezése, mely szerint a vallás- és közoktatásügyi miniszter előzetes engedélye alapján segédtanító egy évnél hosszabb ideig is alkalmazható, módot akar nyújtani arra, hogy oly helyeken, ahol okleveles tanítóknak esetleg hiány mutatkozik, a tanítás folytonosságát ilyen módon lehessen biztosítani.

3. §. A tanítónak szolgálati viszonyából az iskolafenntartóval szemben fennálló igényét szabatosan kellett meghatározni és minthogy az 1907. évi XXVII. t.-c. a fizetéseket alapfizetés és ötödéves korpótlékok alapján rendezi, jelen javaslatomban pedig ezt az alapot elejttem, szükségképpen fel kellett vennem a jelen szakasz utolsó rendelkezését, amely kimondja, hogy a jelen törvényben megállapított fizetés az 1907. évi XXVII. törvénycikk által szabályozott alapfizetés és korpótlékok helyébe lép.

(Folytatása következik.)

Vélemények.

Bócz Árpád a nagyszombatvidéki rk. népnevelők egyesületének elnöke.

A javaslat mindenestre haladást jelent a multhoz képest, de több fölötté sérelmes intézkedései miatt nem alkalmas arra, hogy a tanítóságot, főleg pedig a hitfelekezeti tanítóságot megnyugtassa.

A javaslat az egységes fizetés elvén épült fel, de ez az egységesség csak az évi fizetésnél emeltetett érvényre, míg a többi járandóságok tekintetében az állami és nem állami tanítók közötti diszparitás továbbra is fennmarad. Mert ha figyelembe vesszük, hogy a családos állami tanító családi pótlékot és magasabb laktórt kap, az előmenetele pedig a III. fizetési osztályban gyorsabb, míg a családos nem állami tanító családi pótlékot egyáltalában nem, laktórt pedig jóval kevesebbet kap, az előmenetele pedig lassabb, úgy azonnal beláthatjuk, hogy ezen javaslatoknál az egységesség elve a valóságban nem érvényesült és még mindig jelentékeny differenciák maradtak fenn a tanítói fizetések között. Ezen törvényjavaslat szerint a jövőben annak a családos állami tanítónak, akinek 3 gyermeke van, 20 szolgálati év után a II. fizetési osztály 2 fokozatában 2200 korona évi fizetése, az V. osztályba sorozott államshelyén 640 korona lakáspénze és 600 korona családi pótléka, vagyis összesen 3340 korona javadalmazása lesz, míg ezzel szemben ugyanannyi szolgálati idő mellett a

felekezeti vagy községi családos tanítónak a II. fizetési osztály 3. fokozatában (mert 3 évvel később lép elő) 2000 korona fizetése, az V. osztályba sorozott állomáshelyén 360 korona lakáspénze és gyermekei után neveltetési pótléka semmi (mert a családi pótlékot a nem állami tanítótól megtagadták), vagyis *összesen 2360 korona javadalma lesz.* Ez a példa világosan mutatja, hogy az egységes fizetés mit ígér a jövőre.

Az egységesség elve szerintem tehát ezen alkalommal sem győzedelmeskedett, hanem inkább diszkreditáltatott, mert egységes fizetésrendezésről szó ott nem lehet, ahol a *javadalmazásban 980 korona különbség* mutatkozik a felekezeti és községi tanítók hátrányára, amint azt a fenti példa bizonyítja.

A javaslatnak a hitfelekezeti tanítókra nézve ez a leg-sérelmesebb rendelkezése.

Ezen sérelmen kívül van azonban az egész javaslaton végigvonuló hiány is. A javaslat ugyanis tényleg nem osztja be a tanítókat a XI., X. és IX. fizetési osztályokba, mert nem terjeszti ki a tanítószagra az 1893. IV. t.-c. joghatályát, emiatt, ha a jövőben a fizetési osztályokba sorolt tisztviselők fizetése emelkednék, a tanítószag nem fog részesedni jogszerűen ebben a fizetésemelésben.

Fölöttébb sérelmes rendelkezése a javaslatnak még, hogy a tanítói szolgálat csak az 1893. évtől veszi figyelembe s ezzel éppen azokat az idősebb érdemes tanítókat sújtja, akik a néptanítói pályán eltöltött több évtizedes becsületes munkásságukkal nagyobb hályára és méltányosabb eljárásra tarthattak volna igényt.

Igen lesújtó és bántó a javaslatnak a kántortanítókra vonatkozó része is. A kántortanítók jövedelmét ugyanis a 24. §. szerint 1000 korona erejéig ezenül is beszámítják a tanítói fizetésbe. Kétféle munkáért, állandó egész évi elfoglaltságért tehát ezenül is csak egy fizetést fog húzni a kántortanító.

Ez a rendelkezés igen nagy elkeseredést fog szülni a kántortanítók körében.

A javaslat igen súlyos sérelme azon intézkedés, mellyel a tanító előléptetéséhez szükséges minősítés körül az iskolaszékek hatáskört biztosít. Ezzel a laikus egyének kezébe kerülne a tanító népnevelési munkaeredményének a megbírálása. Már pedig az iskola belső életére és a tanító tevékenységének a fokozására az iskolaszékek beleszólása csak ártalmas lehet.

A javaslat közmegnyugvást csak akkor eredményezne, ha törvényhozóink a parlamenti tárgyalás során figyelembe vennék az alább csoportosított és még mindig igen könnyen teljesíthető kívánságainkat és a javaslatot ahhoz képest átalakítanák.

Kívánságaink: 1. a tanítók ne külön fizetési osztályokba soroztassanak, hanem a XI., X. és IX. fizetési osztályok megnyitásával tényleg iktattassanak be az 1893. évi IV. t.-c. A) táblázatába:

2. a férfi és nőtanító fizetése teljesen egyenlő legyen:

3. az állami és nem állami tanítók lakásbére és a fizetési fokozatokban való előmenetele tekintetében fennálló diszparitás megszüntetessék;

4. a családi pótlék kedvezménye a nem állami tanítókra is feltétlenül kiterjesztessék és végül

5. a kántori jövedelem a tanítóitól teljesen külön választassék.

Zichy közoktatásügyi miniszter úr nagy jóindulatot mutatott a javaslat megszerkesztésénél, azért még mindig reméljük, hogy a javaslat parlamenti tár-

gyalása során sem fog elzárkózni igazságos és teljesen méltányos kívánságaink elől, hanem megadja mindazt, amire a magyar tanítószag még szüksége van, hogy az anyagi gondoktól felszabadulva, egész munkásságát és minden erejét a népnevelés szent ügyének szentelhesse.

A teendők sürgős megbeszélése és a kellő lépések megtétele céljából feltétlenül szükségesnek tartom egy országos tanítói gyűlés összehívását.

*

Millner Antal, a győri főm. kath. egyházközségi népiskolák igazgatója:

Hogyan fogadom a tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot? Bennem a keserűséggel vegyes öröm érzetét kelti. Örülök, mert tény, hogy a javaslat haladást jelent. De bánt, igen bánt, hogy ismét oly sok tekintetben mögötte maradt várakozásainknak. Igaz, melyik fizetésrendezés elégít ki mindenkit? Csakhogy a jelen esetben sok jogos aspirációt hagytak figyelmen kívül.

Küzdöttünk a fizetési osztályokba való besorozásért. Elértük. De a győzelmünk fölötti örömünk nem lehet teljes, mert ismét nem érvényesül a paritás elve az állami és nem állami tanítók fizetésében. Ugyanis a javaslat szerint csak 37 évi szolgálat után omlának le teljesen a válaszfalak, amelyek a tanítókat — fizetés szerint — két táborba osztják. Ez pedig hosszú út, amelyen ez a megkülönböztetés minden fizetési fokozatnál egy-egy stációt jelentené a sértett ambícióból eredő fájdalomnak.

Óriási, majdnem 100%-os eltérés van a lakáspénznél is. Míg az állami tanító pl. Győrött 720, 810, illetve a IX. osztályban 900 korona lakbért kap, addig a nem állami tanító a IX. osztályban is csak 540 korona lakáspénzben részesül. S mit mond az indokolás? Azt, hogy a nem állami tanítók úgyis a legtöbb helyen természetbeni lakást kapnak s így ez a különbség csak kevés tanítót érint anyagilag. Hát, akik nem kapnak természetbeni lakást?

A lakáspénznél is egyenlő mértéket kérünk. Miért lakják Magyarország 12.300 felekezeti iskolájának 20.000 tanítója rosszabbul a 6800 állami tanítónál? Ezekről a természetbeni lakásokról egyébként úgy vélekedem, hogy azok a jelen alkalomból kifolyólag megbecsülendők. És ha becsértéke kevesebb, mint amennyi lakáspénzt ugyanazon helységben az állami tanító kap, úgy fizesse rá az állam segély útján a különbözetet a lakásra. Mert melyik község akarna tanítóján nyereszkeskedni?!

Eros a reményem, hogy a törvényben már nem is találkozunk ezekkel a sérelmekkel. Hogyan is! Hisz a nem állami tanító is nemzeti nagyságunk kiépítésén dolgozik!

Küzdöttünk a kántortanítók érdekeiért. Az ő igaz ügyükre is sérelmes a javaslat. Sajnos, kevés a remény, hogy jelenleg többet meg lehetne számukra menteni, mint amennyit a javaslat ígér? De mivel most is csak az anyagi erők elégtelensége állhatja útját ügyük igazságos elintézésének, erősen hiszem, hogy rövid időn belül el fogja különíteni a törvényhozás a kántori illetményeket a tanítói fizetéstől.

Küzdöttünk a tanítónőkért. Kik látjuk ügybúzgó-ságukat, tapasztaljuk munkájuk kiváló eredményét, épülünk gyengédségükön, amelyet a csodát művelő szeretettel párosulva visznek a katedrálra, hogy ne fájlalók, hogy a javaslat szűkebb mértékkel osztja nekik a munkabért! Igaz, nem jelenti — a miniszteri indokolás szerint sem — ez az eltérés a női munka

lebecsülését); hanem annak tulajdonítandó, hogy «a férfitanítónak, mint családfenntartónak is nagyobb mérvű szükségletek kielégítéséről kell gondoskodnia. stb.» És . . . kimondjam, hogy ebben az indokolásban sok az igazság?

Ami a minősítéstől függővé tett előléptetést illeti, hát én üdvözlöm az eszmét. A kötelességtudó tanító számára ez csak sok örömmel nyithatja meg a forrásait. Azonkívül állandó önképzésre ösztönöz, acélozza az akaratot, növeli az ambíciót, fokozza a sikert. S amíg a minősítés mindezen előnyöket biztosítani van hivatva, a javaslat úgy körülbástyázza a tanító jogait, hogy semmi veszedelmet sem látok a javaslat vonatkozó részében, ha lapunkban sürgetett módon módosítják.

Végül még csak annyit, hogy fájdalommal nélkülözöm a javaslatban a derék szerzetestanítóink és tanítóink jobb ellátásáról való gondoskodást. Véleményem: minden tanítóegyleti kör keresse fel sürgősen országgyűlési képviselőjét és informálja sérelmeikről, kérje, szólaljon fel s szavazzon ügyünk mellett. Gyűlésezzéssel nem sokat érünk el.

★

A hitfelekezeti tanítók fizetésrendezése és a városi tanítók.

Ne féljetez szegények, *jobban* lesztek *szegények.*» Ezt a mondást juttatja eszünkbe a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló javaslat.

Ha a javaslatból a mai alakjában törvény lesz, azok a tanítók, akiknek a törzsfizetése az 1907. törvény életbe lépte alkalmával a minimumot meghaladta s ez a törzsfizetés az új javaslat értelmében a szolgálatuk idejéhez képest kiszabott minimumot is meghaladja, abban a veszedelemben forognak, hogy az 1907. évi törvényben a részükre biztosított korpótlékokat — dacára annak, hogy azok számukra díjlevélileg is biztosítva vannak s azokat az állam is elismerte — amennyiben korpótlékuk egy részét, vagy az összes korpótlékukat az állam fizeti, nem fogják vagy legalább is nem egy könnyen fogják megkapni.

Vannak ugyanis hitközségi tanítók, akiknek pl. a törzsfizetésük 1800, sőt 1980 korona s ezenfelül 500 korona korpótlékot kapnak eddig a 3 első korpótlék fejében 1893. évtől számítva. Ezeknek a f. évi okt. 1-én újabb 100 K, 1918. okt. 1-én 200, 1923. évi okt. 1-én pedig ismét 200 K korpótlékra van az 1907. évi törvény értelmében igényük. Ez pedig jóval több, mint amennyit az új javaslat értelmében szolgálati éveik számához képest 1893-tól számítva kapnának.

A 26. §. szerint azok a szabályzatok, amelyek «a tanítóokra nézve legalább is a jelen törvényben megállapított illetményeket biztosítják» továbbra is «érvényben maradnak». Igen ám, de arról nem gondoskodik a törvény, hogy milyen alaphól fedezzék azokat a hitközségek, akik a nagyobb törzsfizetést még képesek voltak megadni, de az 1907-ben biztosított magasabb korpótlékok fedezését már nem vállalhatták s csak úgy tudták azokat tanítóik részére biztosítani, hogy erre vonatkozólag *igénybevételek az államsegélyt.* Az állam azonban csak az új törvényjavaslatban *biztosított minimumokig* akarja a segélyt ezentúl kiutalványozni, ami pedig a városi tanítóokra nézve kevesebbet jelent a mostani s az 1907. évi törvényben részükre biztosított összegeknél. Felhívom erre a kath. tanítók Országos Bizottságának a figyelmét, mint olyan körülményre, amelyet még szerény véleményem szerint könnyen meg lehetne reparálni,

ha a községi és hitfelekezeti tanítók fizetésrendezéséről szóló javaslatba az áll. el. tanítók illetményeinek rendezéséről szóló javaslatból a 16. §. átvételnek.

Sok tekintetben sérelmes a felekezeti tanítóokra nézve az új javaslat, mert, hogy többet ne említsek, az állami tanítónak egészségesebb, szebb lakásra illetve nagyobb lakáspénzre stb. van igénye, mint ugyanazt a munkát végző felekezeti tanítónak. Ennek elbírálását azonban másokra bízom. Csak erre az egy körülményre akartam az illetékes körök b. figyelmét felhívni. *Egy kath. tanító.*

★

Öveges Kálmán a győregyházm. tan. egy. elnöke.

Hogy milyen hatást tett rám a fizetési törvényjavaslat? Röviden nehéz leírni, de megkísérlem.

Örültem neki, hogy meg van az osztályokbasorozás. De aztán, mikor láttam, hogy az előlépésnél különbség van időben s így pénzben is az áll. és nem áll tanítók között, bizony elkeseredtem. Mikor pedig a lakbérkülönbségeket láttam, megdöbbentem. Ma már annyi a nem áll. osztálytanító, akinek lakást kell fogadnia, mert nős, a hitközség meg csak egyszobás lakást ad a legtöbb helyen, hogy ezeket érint súlyosan a törvény rendelkezése. Elvégre a háztulajdonos nem nézi, hogy katolikus tanító fogadja-e ki a lakást, hanem adja a rendes, megszokott áron, ez pedig azt jelenti, hogy drágán. A nem áll. tanítónak okvetlen rá kell fizetnie a törvényjavaslat által kontemplált lakbérére.

A törvényjavaslat böngészése közben arra is rájöttem, hogy áll. kollégának családi pótlék is jár. A nem államiaknak pedig nem.

A kántoriak sincsenek teljesen kikapcsolva. Tehát két munkáért egy fizetés jár ezentúl is.

Végül a titkos minősítés és csak ennek alapján az előlépés. Hát biz ez fura dolog és sehogyan sem illik a liberális XX. századhoz. Hogy mennyi elégedetlenségnek, egyenetlenkedésnek lesz ez a szülőanyja, azt elképzelni is bajos!

Mindezeket összevetve, bizony nem vagyok elragadtatva a törvényjavaslatról, ámbár bizonyos haladás el nem tagadható tőle.

Hogy a kartársak hogyan gondolkoznak? Ugy, hogy jan. 25-én tartott választmányi gyűlést a győregyházmegyei róm. kath. tanító-egylet s az kimondotta, hogy febr. 6-án közgyűlést tart.

Bizony nincsenek elragadtatva a törvényjavaslatról, mert az

a kívánt egyenlőséget áll. és nem áll. tanítók közt nem állítja föl;

a kántoriakat nem kapcsolja ki;

a szolgálati időt csak részben számítja be

s a titkos minősítéssel kaput tár a protekciónak, egyenetlenkedésnek, huza-vonának.

★

Mihaliczka János pozsonyi főtanító:

A nagy izgatottsággal és sok reménnyel várt fizetésrendezési törvényjavaslat végre nyilvánosságra került és mély sajnálattal kell konstatalnunk, hogy a várakozást ki nem elégítette, mert hiszen a mai sanyarú állapotokon, mondjuk ki őszintén, a tanítói nyomoron alig enyhít valamit. Sőt sokan leszünk, akik, ha a tervezet úgy, ahogy most van, törvényerőre emelkedik, egyenesen veszíteni fogunk, még pedig jó hosszú időn át azok, akiknek az iskoláinkat fönntartó hitközségek a minimálisnál magasabb törzs-

fizetést adtak, hogy tanítóknak megélhetését biztosítsák. Mert a törzsfizetés és az élvezett ötödéves korpótlékokkal együtt oly fizetési fokozatba fognak jutni, amely őket az előléptetéstől egész évtizedre kizárja. Ezeknél a törvény életbeletetésénél oly átmeneti intézkedésről kell gondoskodni, amely nekik nemcsak a legközelebbi időben esedékessé váló korpótlékok elvesztéséért karpótlást nyújt, hanem részükre a mai nagyobb fizetést biztosít, hogy ezzel helyzetük javuljon. Ezek épen az idősebb tanítók, akiknek 4-ik korpótlékuk már a folyó év októberében esedékessé válik. A *Népnevelő*, mint kifejezetten katolikus irányú tanügyi lap, a fizetési mozgalmaknak egész ideje alatt a legnagyobb erővel a *kántortanítók* sérelmeinek orvoslásáért küzdött, mert ez volt valóban a legnagyobb hibája az 1907. évi XXVII. t.-c.-nek, hogy a *kántori* jövedelmet a tanítói fizetésbe betudta. És most a legmélyebb fájdalommal látjuk, mi is, akiket ez nem is érint, hogy ezen sérelmet az új törvényben is fönntartani akarják. Ez lehetetlen. Hiszen akkor bizony nem lesznek kántoraink. Ez pedig hátrányos visszahatással lesz egész hitéletünkre. Ezt nem vártuk, de még gondolni sem mertük volna. A dolog olyan fontos, hogy egyenesen szükséges, hogy *Tanácsunk* sürgősen a nagyméltóságú püspöki kar elé azon kéréssel járuljon, hogy ez ügyben közösen eljárjon. Az egész tervezet a 40 évi szolgálati idő alapján jár el. Eszerint tehát még kilátásunk sincs arra, hogy a 40 éves szolgálati idő leszállíttatnék. Sőt egyenesen kényszerít arra, hogy a végsőig húzzuk ki a szolgálati időt, mert a fizetésben a legnagyobb emelkedés a két utolsó fokozatban van. Édes jó Istenem, ki bírja ezt a mai nehéz életviszonyok között és az életerőt oly rohamosan emésztő túlfeszített idegölő munkában, amely elé oly nagy, szinte elérhetetlen igényeket támasztanak. A fizetési osztályokat úgy kell csoportosítani és a fizetési fokozatokat a *kezdő* fizetés megszüntetésével úgy kell beállítani, hogy a legmagasabb fizetést 30 szolgálati év alatt elérhessük. Valóban a tanító 30 évi kártó munkája után megérdemli, hogy ha már tovább kell is szolgálnia, legalább ezen utolsó szolgálati éveit a lehetőség szerint gond ne terhelje, mert hiszen a nyugdíjban való élésre alig van kilátásunk, mivel a munka és nélkülözés ügyis időnekelőtte elsorvaszt.

Mindezekből nyilvánvaló, hogy a tervezetet alapos revízió alá kell venni, hogy a kifejtetteknek megfelelően és végeredményében azzá legyen, amit mindenki hangoztatott: kiegyenlítője azon különbségeknek, amelyek fizetés és egyébben a magyar tanítóság között fönállottak. Azt halljuk hangoztatni, hogy az állami és felekezeti tanítók javadalmazása között a különbség csekély. Ha csekély volna is, sohasem lehet annyira csekély, hogy elég nagy ne legyen arra nézve, hogy a különbségeket eltüntesse és válaszfalat közöttünk ne képezzen. Ami végre az *érdemesség* megállapítását illeti, ha ez csakugyan a tervezett alakban törvényben kimondatnék, akkor ez a tanítóságot állandó izgalomban tartaná és oly harcoknak vetné meg alapját, amelyeknek kárát egyenesen az iskola vallaná. Bizony nem szerencsés gondolat volt az. Különösen most, amikor a *szakszerű* felügyelet kérdésének megoldásában még csak a kezdet kezdetén vagyunk. Az iskola csendes, békés, minden izgalomtól mentes munkát kíván. Ne, ne nyissunk a forrongásnak újabb és kimeríthetetlen forrásokat. Van a magyar néptanítóban még annyi lelkeség és kötelességtudás, hogy megteszi azt lelke egész erejéből,

amit esküjében *Isten* és ember előtt fogadott, hogy hű sáfara lesz a reabizott ifjúságnak, annak hazafias nevelésének és előhaladásának. És ha mégsem, akkor ott a fegyelmi eljárás. Hisszük, hogy a magyar tanítóság erkölcsi kezességet vállal arra, hogy hivatali kötelességeit, miként a multban, úgy a jövőben is példás szorgalommal és lelkes buzgósággal a jövőben is — minden különös intézkedés nélkül is — teljesíteni fogja.

*

Gubicza Lajos, veszpremi tanító, a Kath. Tanügyi Tanács tagja.

A benyújtott fizetési törvényjavaslatot a 29 esztendő óta reménykedő tanító szemével vizsgálom. Vizsgálódásom eredménye lesújtó. Csalódtam, mint a kath. tanítói státus tagja s csalódtam személyileg. A kath. tanító az új javaslat szerint se *igazi* tanító. Értékre kevesebb, megbecsülésre méltatlanabb az államinál. Hiábavaló volt komoly, méltóságteljes magatartása az országos agitáció közepette; hiábavaló volt bizodalma a többszörös ígérlet alapján: nem hallgatták meg. Az állami tanítóság kedvezetten előttünk áll. Örülünk helyzetük javulásán. De ne vegyék zokon, hogy nem érezzük magunkat alattuk vagy mögöttük állóknak. Az állam nemcsak nekik, nekünk is gazdank. Mi is annak szolgálunk, meg pedig tradicionális szép elvek lobogója alatt. S mégis...

A megállapított fizetés végösszegeiben kifejeződő *egységesség* nem elégíthet ki bennünket. Mig az útát odáig megjárjuk, addig is három évet veszünk fizetésemelkedésben. Azután:

1. a kántori fizetés 1000 koronaig még mindig benne van a tanítói fizetésben.

2. Az 1893. év előtt való szolgálat elveszett a 20 évnél több szolgálatú tanítóknál. A kiegyenlítés-képen megígért 100—400 korona pótlék illuzorius. Csak minősítés alapján nyerhető meg. A ma 30—38 éves szolgálattal működő tanító egyenlő fizetésűvé válik a 20 éves szolgálatú tanítóval. Be kell számítani az összes szolgálati időt.

3. Az 1907: XXVII. t.-c. alapján nyert személyi pótlék beleszámíttatik a rendes fizetésbe. S ha pl. idősb tanítónak ezzel együtt 2200 koronát meghaladó fizetése van, 1918-ig nem juthat fizetésemeléshez, mert 1897-től 1918-ig eltelt 25 év után kerül bele a II. osztály 1-ső fokozatába. Ez a tanító tehát, aki nemcsak idősebség, hanem érdemesültség révén nyerte el a személyi pótlékot, 1918-ig nem élvez fizetésjavítást.

4. Legnagyobb sérelem a lakásbér megállapítás. Az állami tanítók élvezni fogják az 1908: XXVII. t.-cikkben az állami tisztviselők számára megállapított lakásbért, amely fizetésosztályonként változik. A felekezeti s községi tanító pedig egész életén át, emelkedés nélkül, annyi lakásbért kaphat, amennyi az államiakat már az első két esztendőben megilleti. Pl. Veszprém a IV. lakbérosztályba van sorozva. Itt a második fizetési osztályhoz 630 korona lakásbér járul. Ha Veszprémben állami iskola volna, akkor a tanító is ennyit kapna. Mi azonban továbbra is, sőt ha belekerülnénk az I. fizetési osztályba, akkor is 420 korona lakbért élvezünk az állami tanítónak az I. fizetési osztályban biztosított 700 korona helyett. Miért? Mert — úgy látszik — a tanító állami szolgálatban, szebb, jobb lakást érdemel, mint a felekezeti tanító. Ez bizony nem a mi

dicséretünk. Nagyon méltatlan, mert nem szolgálunk reá.

5. Azután a minősítés. Hát hiszen tegye is meg minden tanító a dolgát. Hüen, becsületesen. Minősítsék is a dolgát. De ha bünös, ítéljék el feyelemileg s büntessék azután érdem szerint. Egyébként pedig lépjen elő szolgálati évei szerint. Önérzetes, önálló gondolkozású, jellemes embereket nem nevelhet oly tanítóság, akinek tanítói, iskolai, társadalmi viselkedésében oly sokféle ellenőrzőtől kell függenie, félnie. Jobb volt ennél a korpótlék-rendszer s ezt kellene érvényesíteni a fizetési osztályok s fokozatok rendjében is.

6. A családos felekezeti tanítók is érzik az élet terhét. A gyermekek nevelése az ő gondjaikat is fokozza. Ebben se legyen kivétel. Lehetetlen, hogy egy állam a maga több milliárdos költségvetésében erre ne találja fedezetet. A népnevelés hatalmas tényezője az állam kulturális és gazdasági erejének. Nyissa meg tehát erőforrását, hogy a népnevelés az egész vonalon fejleszthető legyen.

Ha valaha, a kath. tanítóság nagy érdekeiért most álljon síkra a Tanügyi Tanács. Talán jó volna sürgősen összehívni az Országos Bizottságot is. Legjobb reményünk lehet abban, hogy a nm. püspöki kar a kath. tanítóság mellé állott. Megtette ezt legutóbbi konferenciáján is az egységes fizetés érdemében. A fizetés azonban csak úgy lesz egységes, ha a felhozott sérelmek orvosoltnak. Az egyháznak is érdeke, hogy az állami tanítói állásnak csábitóan jobb helyzete a felekezeti tanítókkal szemben ez utóbbiak javára kiegyenlítettessék. Most az ideje, hogy a kath. tanítóság nyugalmaért s zavartalan munkálkodásáért minden illetékes tényező síkra szálljon. Bizom abban, hogy ez meg is történik s akkor lehetetlen, hogy a siker elmaradjon. Cselekedjünk!

Dr. Zalka László egyházmegyei főtanfelügyelő, a «Dunántúlban» ezeket közli:

A tanítóság helyzetének javításáért évek óta folytatott küzdelmében három célt tűzött ki:

1. fizetésemelés általában a XI., X., IX. fizetési osztályok fokozatában;
2. egyenlő fizetés állami és nem állami tanítónak;
3. a kántori fizetés teljes kikapcsolása a tanítói fizetésből.

A tanítói fizetésről szóló törvénytervezet, melyet a vall. és közoktatásügyi miniszter esütörtökön a képviselőház asztalára letett, csak részben veszi figyelembe a tanítóság kívánságait.

A tervezett fizetésemelés ugrás a multhoz képest, óriási haladást mutat, azért a tanítóságot általában kielégítheti, mert a fizetésemelés megfelel a XI., X., IX. fizetési osztálynak, habár a tanítók részére külön fizetési osztályokat állít is fel, a nem állami tanítóknál azonban még sem kelt teljes megnyugvást, mert a fizetés 3-ik osztályában az állami tanítók 4 éve helyett csak 5 évenként lépnek elő és mert a tanítói fizetés a kántori fizetést továbbra is teljes egészében felszívjá. Az egész országban 12.300 felekezeti iskola 20.000 tanítóját s csak a győri egyházmegye-nek 237 kántortanítóját érinti a törvény tervezett intézkedése. A felekezeti tanítókhöz csatlakozik még 4400 községi tanító. Ez olyan hatalmas tábor a 6800 állami tanítóval szemben, hogy mondhatni, a tanítók egyetemét izgatottságban tartja kívánságai második és harmadik pontjának elejtése. Ez annyira károsan befolyásolja az iskolai életet, hogy sürgősen szükséges a tervezet módosítása.

SZEMLE.

Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács elnöksége január 24-én, szombaton délután ülést tartott, melyen résztvettek: dr. *Giesswein* Sándor prelátus egyházi és *Ember* Károly világi elnök, *Wohlmuth* Ernő titkár, dr. *Zelliger* Vilmos pénztáros, *Gerely* József ellenőr, *Györffy* János könyvtáros és *Bertalan* Vince levéltáros. *Giesswein* Sándor elnök meghatotta jelentí, hogy a lapok közlése szerint a Magyarországi Katolikus Tanítók Országos Bizottsága és a Kath. Tanügyi Tanács védőelnöke, gróf *Zichy* Gyula pécsi püspök úr öméltósága, aki tíz éven át oly sok odaadó gonddal, bölesességgel és szeretettel állott mint vezér a katolikus tanügy munkásainak az élén, a püspöki konferencián felmentését kérte ezen küldetésé alól és a nagymélt. püspöki kar dr. *Glattfelder* Gyula csanádi püspököt kérte fel a védőelnökség elfogadására. Amily fájó érzéssel vesz majdan a katolikus tanítóság búcsut hódoló tisztelettel és szeretettel körülvett védőelnökétől, a bizalom és remény őszinte érzelmeivel várja élére az ő Csanád-egyházmegye szeretve tisztelt főpásztorát, *Glattfelder* Gyula dr. püspököt. Ezután az országgyűléshez benyújtott fizetésrendezési törvényjavaslatról tanácskozott az értekezlet s elfogadta *Ember* Károly világi elnök, előadó előterjesztéseit. A kath. tanítók memoranduma rámutat azokra a szükséges módosításokra, amik által a törvény a nem állami tanítók jogos és méltányos sérelmeit orvosolhatja.

A M. T. Szövetsége január hó 25-én értekezletre hívta össze a hazai országos tanítóegyesületek elnökségeit és a szövetség igazgatóságát. *Moussong* Géza mindenre kiterjedő ismertetést terjesztett elő a benyújtott fizetési törvénytervezetről. Az egybegyűlték kollégialis egyetértéssel beható tanácskozást folytattak a teendők felől, megállapították a tanítóság közös kívánságait a javaslatl szemből. Végül bizottságot küldtek ki a közös memorandum összeállítására. A bizottságba a katolikus tanítók részéről *Ember* Károly világi elnök küldetett ki. A bizottság a javaslat letárgyalásáig tanácskozásokat folytat és intézi a tanítók érdekeinek komoly, megfontolt védelmét.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Négy könyvecske a nagybójtai időszakra. A magyar katolikus nép lelki szükségleteinek kielégítéséről — azokról is, akik csak fillérekért áldozhatnak e célra — legnagyobb katolikus irodalmi intézetünk, a *Szent-István-Társulat* oly nagy szeretettel gondoskodik, hogy méltán megérdemli tőlünk ennek a nagy figyelemmelgyenybevetelét, valamint törekvéseinek ismertetését, terjesztését. Most, hogy a nagybójtai időszak küszöbéhez közeledünk, felénk nyújtja azokat az alkalmi könyvecskéket, amelyek eme szent napokban legjobban kielégítik az ájtatos lelkeket. Darabja csak néhány fillérbe kerül, mindenki megszerezheti magának. Aki pedig üdvös terjesztésükre vállalkozik, nagyobb %-os engedményben részesül. *Szent keresztúti és más ájtatossági gyakorlatok* Krisztus Jézus kínszenvedéséről 20 fillér. *A fájdalom útja.* Hét szentkeresztúti ájtatosság nyilvános és magánhasználatra, a hétfájdalmas Szűzanya olvasója és litániája. Ára 60 fillér. *A szentkeresztút* járásának

módját és annak rendes allomásainál elmondandó imákat, énekeket és könyörgéseket magában foglaló kézikönyv. Ára 40 fillér. *Gyónási könyvecske* katolikus gyermekek számára. Irta dr. *Dreher* Fivadar hittanár. Ára 36 fillér. Megrendelhetők a *Szent-István-Társulatnál*, Budapest, VIII., Szent-királyi-u. 28.

Egyházi beszédek. Irta dr. *Mihályi* Ákos egyetemi tanár. Második bővített kiadás. Ára három korona. *Mihályi* Ákos dr. ezen könyve nagy szolgálatot tesz nemcsak a szentbeszédre készülő papságnak és a növendékpapoknak, hanem világiaknak is, különösen olyanoknak, akik bármely oknál fogva nem lehetnek jelen az ünnepi vagy vasárnapi szentbeszédken. Ezekből a szentbeszédéből ész és szív sugározza ki s szórja szerte az emberek között a tudást és szeretetet, amit valamennyien epedve veszünk. *Mihályi* szavainak egyszerűségével könnyed, világos stílusával elragadtatja minden rendű és rangú hallgatóságát és olvasóját. Beszédek élvezői gyönyörűséggel jutnak tudatára annak, hogy hitükben még mennyi új, eddig még felfedezetlen és kihasználatlan kincs rejlik. Az *Egyházi beszédek* kapható és megrendelhető a Szent-István-Társulatnál Budapest, IV., Keckeméti-u. 2.

Officium hebdomade sancte. A nagyheti szertartások. Magyar és latin szöveggel. Kiadja a *Szent-István-Társulat*. Ára borkötésben vörösmetszéssel 4 korona 40 fillér, szebb kötésekben 5 korona 20 fillér, 7 és 8 korona. Viragvasárnaptól a husvét hétfői vacsernyéig végzendő fenséges szertartások, misék, szolozmák, feltámadás stb. bennfoglaltak ezen imakönyvben. Az bekövetkező nagybőjti időszakra lelki olvasmányul is rendkívül alkalmas e kitűnő munka, mert teljes tájékozást nyújt a hívőknek a nagyheti istentiszteletek külsőségeiről is, melyeknek leírását figyelmesen, imádságos lélekkel olvasva, hitünkben erősödünk, ismeretekben gyarapodunk. A műveltebb katolikus közönség számára készült ezen műnek minél szélesebb körökben való elterjedése, különösen napjainkban, amikor oly nagy szükségét érezzük a hitüket bátran, erőteljes öntudattal megvaló katolikus intelligenciának, rendkívül kívánatos volna. Ezen imakönyv az *Officium Divinum*, kalauz a keresztény katolikus magán- és nyilvános isteni szolgálatra magyar és latin szöveggel, című imakönyvvel egybekötve is kapható 8, 9, 10, 10 és 14 koronás, a kötések és kiállítás szerint megszábott arakon.

HIREK.

A katolikus tanítószervelet a kultuszminiszternél. Az Orsz. Katolikus Tanügyi Tanács elnöksége pénteken délután 4 órakor adta át a huszonkétezer négy katolikus tanítószerveletnek a fizetési törvényjavaslatra vonatkozó memorandumát *Zichy* János gróf kultuszminiszternek. A küldöttséget dr. *Giesswein* Sándor egyházi elnök vezette és tagjai voltak *Ember* Károly világi elnök, *Wohlmuth* Ernő titkár, *Zeltiger* Vilmos dr., *Gerely* József, *Bertalan* Vince és *Györffy* János. *Giesswein* Sándor mindenekelőtt a katolikus tanítószerveletet tolmácsolta *Zichy* miniszter előtt azért a jóindulatért és gondoskodásért, amellyel a tanítószervelet anyagi jólétének ügyét oly hatalmas mérvben előbbre vitte. Hangsúlyozta azonban, hogy a tanítószerveletnek a miniszter által is olyanmódra ohajtott megnyugvása és zavartalan munká-

kalkodása csak akkor következhetik be, ha a méltányos és jogos igények lehető teljes kielégítésre találhatnak. Adatta és pártfogásába ajánlotta a miniszternek a fizetési törvényjavaslatlal foglalkozó emlékiratot, mely 12 pontban sorolja fel a katolikus tanítószervelet néve sérelmes paragrafusokat.

Zichy János gróf kultuszminiszter ezuttal is biztosította a katolikus tanítókat régi és állandó rokonszenvéről és ígerte, hogy a memorandumba foglalt kívánalmaknak teljesítésére minden lehető el fog követni. Megjegyezte, hogy amidőn a törvényjavaslat kidolgozásához hozzáfogott és a pénzügyminiszterrel a folytatólagos tárgyalásokat megkezdte, tárgyalásainak alapja a tanítószerveletnek hozzá felterjesztett memorandumuma volt. Most, midőn amugy is minden oldalról igénybe van véve az állam büdzséje, nem kiesinylendő az a 11 millió, amit a tanítószervelet fizetésrendezésére fordítani kíván. A lakbérre vonatkozólag nem zárkozhatik el teljesen a jogos kívánalmak elől, még egyszer mérlegelés tárgyává fogja tenni a pénzügyminiszterrel egyetemben. Az 1893. előtt már szolgálatban állt tanítók kárpótlására egy bizonyos összeget már felvett a törvényjavaslatba is. Belátja, hogy ez az összeg kicsi, de pénzügyi okokból nem vehetett fel többet. Ezt az ügyet is konszideráció tárgyává fogja tenni. Amint látja, a tanítószerveletnek egyik legnagyobb sérelme a minősítés. Kijelenti, hogy a minősítésnek a tanítószervelet által annyira kifogásolt módján változtatni fog, az iskolaszerveletnek nem adja meg a minősítés jogát, a minősítést mindig közölni fogják a tanítóval és a tanítónak jogában fog állni fegyelmi uton revideálatni a minősítést.

Új tanítóegyesület. A munkácsi görög-katolikus püspökség joghatósága alá tartozó tanítószervelet mintegy másfél évvel ezelőtt egyesületté alakult. A miniszteriumhoz felterjesztett alapszabályok 1912. november hóban kerültek vissza megerősítve. Az egyesületnek másfél éve tartott alakuló gyűlésén megválasztott elnökség a napokban hívta össze a választmányt, hogy az egyesület működésének megkezdése felől tanácskozzanak. Ezen a választmányi gyűlésen *Volosin* Ágoston egyházi elnök felolvasta az alapszabályokat; ezután az egyesület hivatalos közlönyének megindításáról és az egyesület szakosztályi tagjainak választásáról döntöttek. Az egyesület hivatalos közlönyének címe: *Gör. kath. Népoktatás* lesz, felelős szerkesztője *Melles* Gyula tanítónőképzői igazgató, főmunkatársai: *Karpinecz* Emánuel csabóci és *Egreczki* Emil máramaroszigeti tanítók lesznek; ezidőszent a lap havonta egyszer fog megjelenni. Megválasztottak 5 tagot a pedagógiai és 5 tagot a gazdasági szociális szakosztályba. Az egyesület *Karpinecz* Emánuel indítványára belépett a Katolikus Tanítók Szövetségébe.

A Vácgyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület 1912. évi szeptember hó 26-án tartott központi gyűlésen Méltóságos és Főtisztelendő dr. *Giesswein* Sándor pápai prelátus apátkanonok, országgyűlési képviselő urat, az Országos Katolikus Tanügyi Tanács elnökét a tanügyi és egyesületünk körül szerzett érdemeinek elismeréséül tiszteletbeli taggává választotta, miről a nevezett tiszteletbeli tagnak ezen díszoklevelet tiszteletünk és halánk kifejezése mellett van szerencsénk átadni. Vácon, 1912. évi szeptember hó 26-án. *Kolossváry* Mihály prépost, kanonok, főtanfelügyelő elnök. *Vörös* Ferenc jegyző.

Egyházmegyei tanítók gyűlése. Látogatott választmányi ülést tartott az egyházmegyei Tanító-

egyesület. A segélyalapról az 1912/13. tanévre Vukovich Lukács szarvkői kántortanító és Berger Ferenc sövényházi kántortanító Győrött iskolába járó fiaiknak szavaztak meg 50—50 koronát. Az egyesület hivatalos lapjának, a «Győregyházmegyei Tanügynek» további fenntartását határozta el a választmány és a kérdés elintézésével Horváth Antal, Juretzky Lajos, Magyar Árpád és Wagner Sándor tanítók által álló bizottságot küldtek ki.

A Segélyalap gyarapítása érdekében örömmel fogadták Tinhof György kismartoni tanító indítványát, melynek értelmében Kern Viktor kismartoni kereskedő ajánlatot tesz az egyházmegye iskolái számára írószerek és tanszerek szállítására, melynek tiszta jövedelméből csak 5%-ot fordít a maga hasznára, a többit a Segélyalap rendelkezésére bocsátja. Számítások alapján, ha az egyházmegye iskolái nála szerzik be író- és tanszereiket, jelentékeny összeget juttathat a Segélyalaprak. A választmány szívesen ajánlja a dolgot a tanítók figyelmébe.

A választmány állást foglal az új fizetési törvénytervezet kérdésében és egyhangúlag megállapította, hogy a törvénytervezet a felekezeti tanítóságra több sérelmet foglal magában, amelyek a kedélyeket, nemcsak hogy nem nyugtatják meg, ellenkezőleg, felkorbácsolják. A sérelmek tárgyalására és az orvoslás módzatainak megbeszélésére a választmány az egyházmegyei Tanítóegyesület tagjait február 6-ra (csütörtökre) rendkívüli közgyűlésre hívja össze.

Gyűlés után a választmány tagjai küldöttségleg tisztelegtek Várady Árpád püspök úrnál, kinek a magyaróvári közgyűlésen a kántorkérdésben elfogadott memorandumot nyújtották át. A szónokló Öveges elnök egyúttal feltárta a megyéspüspök úr előtt a törvénytervezet sérelmeit és kérte őt az orvoslás érdekében teendő közbelépésre. A megyés püspök úr hosszabb beszédben válaszolt és legteljesebb jóindulattal biztositotta az egyházmegye tanítóságát. Kijelentette, hogy ezen rendelkezést a felekezeti tanítóságra nem tekintheti a maga részéről végérvényesnek és megígérte, hogy úgy ezen kérdésben, mint a kántoriakban még a törvénytervezet elfogadása előtt megteszi a lépéseket. Egyúttal kijelentette azt is, hogy a maga részéről mindent elkövet az egyházmegye nagyobb városaiban a tanítók gyermekei részére internátusok létesítése érdekében.

Majd dr. Zalka László egyházmegyei főtanfelügyelőnél tiszteleg a küldöttség, fölkeréven őt is ügyeik támogatására. Zalka dr. is önzetlen munkásságát helyezte kilátásba a tanítói érdekek javítására.

Inasközvetítés. A kereskedelemügyi miniszter és a székesfőváros által fentartott «Budapesti ipari és kereskedelmi munkasközvetítő intézet» (Budapest, VIII., József-utca 33.) a múlt évben 23 fővárosi és 1060 vidéki fiút helyezett el inasnak s ezek közül 188 a budapesti mesterekhez és kereskedőkhöz került, 895 pedig a vidékiekhez. Az idén előre láthatólag szintén jelentékeny számban fognak jelentkezni az ipari vagy kereskedelmi pályára ajánlkozók.

A mesterek és kereskedők tehát, kiknek inasra volna szükségük s hajlandók azt az ellátás, ruházat és a tanoncviszonyból kifolyó költségek vállalása mellett 4 esztendőre szerződtetni, tudassák ebbeli szándékukat egy levelező-lapon az intézettel. Vegyék azonban figyelembe, hogy az intézet megkivánja, hogy a tanonctartó a tanoncszerződésben vállalandó kötelezettségeit rendszeresen teljesítse, az inastartásra vonatkozó törvényes rendelkezéseket lelkiismeretesen

megtartsa s a hozzá közvetített fiút jó banásmódban részesítse. Egyúttal kéri az intézet a vidéki népiskolák tanítóit is: világosítsák fel a szegényebb sorsú, iskoláikat végzett növendékek szüleit, hogy az ipari vagy kereskedelmi pályán sokkal jobb sorsot biztosíthatnak a gyermeküknek, mint aminőt elérhetnek a cselédkedéssel vagy napszámoskodással s akik vállalkoznának a mesterség tanulásra, jelentsék be azokat az intézetnek, de figyelemmel kell lenniük arra is, hogy csak olyan fiút fogadnak fel inasnak, aki már betöltötte az életének 12-ik évét, ép, egészséges és elég erős, testi, szellemi vagy erkölcsi fogyatkozásban nem szenved, amellet szófogadó és fegyelmezett s teljesen megnyugszik abban, hogy meg kell valnia a szülői háztól.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

Töbheknek. A drágasági segély ügyében külön rendelet nem tétel közötté. A kir. tanfelügyelőségek kapta eljárásukhoz utasítást a miniszteriumból. Eszerint a segélyt megkapják az összes községi és hűfelekezeti tanítók, kiknek törzsfizetése az 1907. é. i. XXVII. t. c. alapján 1000, vagy 1100 kor., tekintet nélkül arra, hogy az illetők élveznek-e államsegélyt. A vallás- és közokt. miniszter úrhoz intézett kérvényt az iskolaszéki elnök hivatalból terjeszti be az illetékes kir. tanfelügyelőséghez. — A. M., H. M., K. I., B. I., I. G. és B. G. Levélben feleltem. — M. G. Miután a községből a volt elnök elköltözött, ezzel iskolaszéki tagsága megszűnt és így más elnök választandó és helyébe az első póttag hívandó be a rendes tagok sorába. — S. S. I. Igen, folyamodhat. 2. Egykoronás bélyeggel lássa el. — Cs. tantestület. A hivatásos mellékfogalkozás tiltott. Ezt a törvény és rendszabályok is előírják. A magánfogalkozásra, ami a tanítói állással összefér, az illetékes hatóságok adják meg az engedélyt. — R. J. Igen, köteles. — K. F. Későn érkezett. Jövő szám hozza.

A sikeres tanítás kelléke

a jó „tanészkező”.

Ilyen a BODA-féle mechanikai számoló-szerkezet, mely Magyarországon 7226. sz. a. Németországban 58.339/1910. sz. a. szabadalmat nyert. Az elemi iskolák részére 152.342/1909. sz. a. miniszterleg engedélyezett 1000 koronával jutalmazott, díszoklel és áll. éremmel kitüntetett, az Orsz. Kath. Tan. Tanács által 32.1910. sz. alatt engedélyezett, továbbá az összes állami iskolák használatára külön is engedélyezett legjobb számoló-szerkezet. Számos elismerő levél, hivatalos bírálat igazolja gyakorlati értékét. **Ára 45 korona.** Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Stampay ének- és imakönyve.

(XIX-ik kiadás, 256 oldal.)

Félvászonban 30 fillér, egészvászonban 50 fillér. Tízre egy ingyen, kotta is ingyen. Utóbbi kötve 30 fillér.

Köbőkúton (Esztergom m.)

1474—4

Színpad nélkül, minden népiskolában előadható:

Az öreg honvéd meséje.

Alkalmi darab márc. 15-ére. Póstaí küldéssel 1 kor. WIESENBAKER JÓZSEF VILÁGOS. 158—2.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt püspöki kar határozata **köte-**lezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes sa-
vanak egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közlötnek, melyek-
nek díja **előre** lefizettetett.

**A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk.
Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.**

Esztergomi érseki megye.

Tótmegyerre a hét tanerős róm. kath., magyar tan-
nyelvű iskolához egy tanítói állásra *febr. 7-ig* pályázat
hirdetjük. Egyszobás lakás; 20 kor. kertiletmény, koz-
ségi től és államtól 1000 kor. fizetés. *Iskolaszék.* 179 1—1

Alsószerdahely (Pozsony m.) községi róm. kath. nép-
iskolájai megüresedett férfitanítói állásra pályázat hir-
dettetik. Javadalma: 1 bútorozott szoba téli fűtéssel,
100 kor. a községtől, 900 kor. államsegély és 20 kor.
kertiletmény. Kötelessége II—III ik osztályt, valamint
az ismétlősöket vezetni, a gyermekeket az isteni tisztele-
tekre elvezetni s ott rájuk felügyelni, a kámtori teendők
végzésében segédkezni, esetleg a kántort akadályoztatása
esetén helyettesíteni, miért is a kántori teendők végzésé-
ben jártságok előnyben részesülnek. Az iskolaszékre cím-
zett kérvények főtisztelendő *Wojtek József* plébános,
iskolaszéki elnök úrhoz Alsószerdahelyre, Szered mellett
küldendők. (Pósta helyben. szeredi vasuti állomás 1/2
órányra van). Pályázati határidő *Február 9.* Megbízás-
ból *Prikaszky István* igazgató-tanító, iskolaszéki jegyző.
176 1—1

A «Népnevelő» tanügyi lap f. évi 2-ik számában
hirdetett (Nógrád m.) Nagylőcz anyaközséghez tartozó
holllóközi róm. kath. megüresedett tanítói állás betöltésére
vonatkozó választási határidő *február 13-ig* meghosszab-
bitatik azzal, hogy azon időig az ez állást elnyerni
szándékozó tanítók kérvényeiket a nagylőczy plébániai
hivatalhoz adják be. Személyes megjelenés nem kívánat-
tatik. A megválasztott tanító értesíteni fog, hogy állá-
sát azonnal foglalja el. *Az iskolaszék.* 170 1—1

Dejtári (Nógrád m.) négy tanerővel bíró róm. kath.
iskolához a harmadik tanítói állásra pályázat hirdettek.
Fizetése: a politikai községtől 430 kor., államsegély 570
kor. és 1/2 holdnyi kert. Lakása egy szoba és egy meleg
konyha. Kötelessége az iskolaszék által előirt osztályokat
vezetni, a gyermekeket a templomba és a körmenetekben
kísérni és ott rájuk felügyelni. Folyamodványok nagy.
Neymon Károly tb. kanonok, iskolaszéki elnök úrhoz
Patak, (Nógrád m.) *február hó 15-ig* küldendők. Az
állás február hó 24-én elfoglalandó. Pályázhatnak férfi-
és nőtanítók. *Az iskolaszék.* 169 1—1

Dejtére (Pozsony m.) kántortanítói állásra pályázat
hirdettek. Tanítónök is pályázhatnak törvényes java-
dalmazás mellett. A rendes tanítói fizetésen felül jva-
dalmazás az iskolai pénztárba jut. A megválasztott tan-
tónök III-ik tanterem megnyitásával ezen III-ik tantee-
rembe helyeztetik át mint rendes tanítónök. Pályázatok
benyújtási ideje *február 15-ig.* Orgonálásban jártságok
előnyben részesülnek. A pályázatok benyújtandók:
Plechló János, kerületi tanfelügyelő, Kátó, címre.
189 1—1

Alsónyárádsi róm. kath. iskolához III-ik tanítói ál-
lásra pályázat hirdetünk. Bútoros szoba, korpótlék,
1000 kor. Kötelesség díjvel szerint. Kérvények *február
12-ig* iskolaszékhez Alsónyárásd (p. helyben, Pozsony m.)
küldendők. 192 1—1

Egri érseki megye.

Őnállóan végezni tudó, bariton hangú, kántorsegédet
keresek. Fizetése havi 30 kor., ágynemű, világitás és

vasaláson kívül teljes ellátás. *Hangya Mihály* kántorta-
nító. Tiszapüspöki. (Szajolon át.) 168 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A **bábaszéki** róm. kath. kántortanítói állásra *február
15-ig* pályázatot hirdetünk. Fizetése államsegéllyel 1000
kor. és természetbeni lakás. A folyamodványok az is-
kolaszék címére **Bábaszék** (Zólyom m.) küldendők.
178 1—1

Erdélyi egyházmegye.

Zabola róm. kath. fűkhiiközsg egyháztanácsa az
elhalalozas folyán megüresedett kántori állásra *február
15-ig* pályázatot hirdet. Jövedelme készpénzben kü ön-
bozó forrásokból: 810 kor., 3 szoba, konyha és kama-
rából a ló úri lakás mellékepülettel és 1/2 holdnyi kert-
tel. Kötelességei díjvel szerint. Próba és választás
február hó 16-án d. u. A próban megjelent és kineve-
zettnek vasuti költsége megérül. A próba végete után
fizetésjavításra számíthat. Pályázhatnak tisztán kántori
oklevéllel bíró egyének vagy újabb kántori oklevéllel
bíró nyugalmazott tanítók. Felszerelt kérések az in es-
falvi (Háromszék m.) róm. kath. plébániahivatalhoz
küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. *Egyháztanács.*
191 1—1

Kalocsai érseki megye.

A **kula-bélapusztai** államilag segélyezett községi
elemi népiskolájánál újonnan szervezett tanítói állásra
ezennel pályázatot hirdetek. Pályázhatnak úgy tanítók,
mint tanítónök. Fizetés 1000 kor. készpénz, melyből 800
koronát az állam, 200 koronát pedig Kula községe fizet
és ezen kívül Kula község ad Bélapusztán természetben
két padlózott szobából, egy konyhából, egy kamarából
álló lakást és egy negyed katasztrális hold kertilet-
ményt, vagy ennek megfelelő kertbért. Oklevéllel, a
magyar honosságot és a magyar nyelv tudását igazoló
bizonyítvánnyal, valamint erkölcsi és születesi bizonyít-
ványokkal felszerelt pályázati kérvények *február hó 4-ig*
alulírott iskolaszéki elnökhöz nyújtandók be. A megvá-
lasztott tanító, illetőleg tanítónök köteles lemond állását
megválasztása után azonnal elfoglalni, Kula, (Bács-
Bodrog megye) *Mezey Zsigmond,* iskolaszéki elnök.
139 2—2

Hajóson nyugdíjaztatás folytán a kántortanítói állo-
más üresedésbe jöven, erre és az esetleg másik három
tanítói állomásra az *iskolaszék febr. 10-ig* pályázatot
hirdet. I. Kántortanító javadalma: a) készpénzben 900
kor. havi előleges részletekben a községtől, b) 37^{400/1200}
úrbéri hold földnek haszonélvezete adóterherrel, c) sza-
bad lakás, melyet azonban az új kántor csak folyó évi
április hó 24-én foglalhat el, d) a templompénztárból
ez időszertinti alapítványozott szentmiséktől 21 korona,
e) stólapézn címén minden keresztelés, illetőleg avatás-
tól 36 fill., nagy temetéstől 54 fill., kis temetéstől 26
fill., enekes és gyászmiséktől 62 fill., esketéstől 76 fill.,
f) esedékes korpótlék. II. Az első tanítónak javadalma:
a) készpénzben 500 kor. a községtől havi előleges rész-
letekben, b) 20^{1563/1600} hold föld haszonélvezete adóte-
herrel, 200 kor., kertileté 20 kor.,
d) esedékes korpótlék. III. A második tanító javadalma:
a) készpénzben 600 kor. havi előleges részletekben a

közsegtől, *b)* 20^{1326/1600} hold föld $\frac{2}{3}$ részének haszonélvezete adóteherrel, *c)* lakbér fejében 200 kor., 20 kor. kertilleték, *d)* esedékes korpótlék. IV. A harmadik tanító javadalma: *a)* készpénzben 700 kor. a közsegtől havi előleges részletekben, *b)* 20^{1326/1600} hold föld $\frac{1}{3}$ részének haszonélvezete adóteherrel, *c)* lakbér fejében 170 kor. és az iskolaépületben 1 szoba és kertilleték 20 kor., *d)* esedékes korpótlék. Kötelessége a megválasztott tanítónak a mindennapi iskolában rendszeren, az ismétlőiskolában pedig évenként felváltva minden külön díjazás nélkül tanítani. A tannyelv magyar, de a német nyelv tudása is szükséges; szükséges továbbá orgonálásban jártasság is, mert a kántor akadályoztatása esetében köteles helyettesíteni. A kellőleg felszerelt folyamodványok *febr. 10-ig* főtisztelendő *Muzik István* esperes úrhoz Bajszentistvánra (Pest m.) küldendők. Az újonnan megválasztott tanító tartozik március 1-én elfoglalni állását, mely nap fizetése is folyósítatik. A kántori állásra pályázó köteles február 10-én Hajóson megjelenni és a próbaéneklést megtartani. *Iskolaszék.* 172 1—1

Kassai egyházmegye.

Tolcsvai ref. orgonista-tanítóságra pályázatot hirdetünk *február 1-ig*. Fizetés: államsegéllyel 1000 kor., lakás természetben. Kötelességek: osztatlan iskola törvény szerinti vezetése, kántori teendők, ismétlősök oktatása, énekkar vezetése. Állás mielőbb elfoglalandó. Okmányok lelkési hivatalhoz küldendők. 121 2—2

A **vékei** (Zemplén m.) róm. kath. kántortanítói állásra hirdetett és e lap f. évi első számában megjelent pályázat az előbbinek eredménytelensége miatt *február 9-ig* meghosszabbított. Választás február 10-én. Kérvények a zemplénbolyi plébániára küldendők. 165 1—1

A «Népnévelő» idei első számában közléteit **hazsini** (Sáros m.) kántortanítói állomásra a pályázat *febr. 17-ig* megújították azzal, hogy önköltséges személyes megjelenés orgonálás miatt okvetlenül szükséges. *Iskolaszék.* 161 1—1

A **kassabélai** (Abauj m.) róm. kath. tanítónői állásra *február 11-ig* pályázat hirdettek. Kezdfizetés 1000 kor. s természetbeni lakás. Személyes megjelenés kívánatik. *Gocsál János*, plébános. 190 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A **gyopárhalmi** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: hitközségtől 800 kor., készpénz és tüzelőanyagra 30 kor., államsegély 270 kor., kétszobás lakás mellékhelyiségekkel. Az állás a választás után azonnal elfoglalandó. Pályázati kérvények *február 10-ig* bezárólag az orosházi róm. kath. plébániahivatalhoz küldendők. 180 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A **lázrékai** róm. kath. fiókiskolához tanítói, vagy tanítónői állásra pályázat hirdettek. Javadalom alapítványokból 767-80 kor., közsegtől 21 kor., föld tiszta jövedelme 11-20 kor., államsegély 200 kor., iskola körüli kert. Magyar és tót nyelv kívánatik. A folyamodványok plébániai hivatalhoz Láz (Trencsén m.) küldendők. 181 1—1

A **nagyradnai** (Trencsén m.) róm. kath. iskolánál tanítói (tanítónői) állásra pályázatot hirdetek. Jövedelme: 1. Nagyradna közsegtől 440 kor., 2. tandíjkárpótlás az államtól 360 kor., 3. fizetékiegészítő államsegély 152 kor., 4. 24 m tűzifa, amelyből a tanterem is fűtendő, a 3 kor., összesen 72 kor. értékben, 5. természetbeni lakás és kert. Kérvényeket *február 15-ig* az alulírt iskolaszéki elnökhöz kérem küldeni. Választás napja február 17-én. Az állomás azonnal elfoglalandó. Trencséntölgyes u. p. Olved. *Gábryel Sándor*, isksz. elnök. 175 1—1

A **borodnói** (Trencsén m., posta Budatin) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: két szoba, konyha, istálló, ö. Községektől 600 kor., szántó-föld 20 kor., kiváltott stóla 80 kor., temetésekből 150 kor., államsegély 150 kor. Kötelessége: I—VI. osztály

vezetése és az összes kántori teendők elvégzése. Tót nyelv ismerete szükséges Oklevéllel és okmányokkal felszerelt kérvények iskolaszékre címzendők. Választás és próbaorgonálás *február 13-án* délelőtt 10 órakor. 167 1—2

Az **ószéplaki** (Nyitra m.) kántortanítói állásra alulírt *február 17-én* megtartandó választásig a következő javadalmazással pályázatot hirdet: Ószéplak és Turcsány községek 5% iskolai pótdadó 155 kor., az iskolai földek évi bérlete 447 kor., tandíjváltásig adóhivaltól 254 kor., Ószéplak, Nadány és Turcsány községek 35 $\frac{1}{2}$ p. mérő rozs értéke 177 50 kor., stóla évi jövedelme 50 kor., báró Friesenhof uradalma szombati litánia végzéséért 25 kor., cantatióváltásig mind a három közsegtől 36 kor., tűzifa Ószéplak 3 öl, Turcsány 1 $\frac{1}{2}$ öl beszállítás és felvágással együtt, fele iskolafűtésre, másik fele 40-50 kor. Okleveles pályázók személyes megjelenése, valamint okmányaik előleges bemutatása megkivánatik. Ószéplak, pósta Nagybossán. *Molnár Alajos*, iskolaszéki elnök. 156 1—1

Trencsénkopári (Várna mellett, Trencsén m.) róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Tót nyelv tudása szükséges. Javadalmazás: államsegély 872 kor., közsegtől 128 kor., kertilletmény 20 kor., természetbeni lakás. Választás *február 23-án* tartatik meg. Kérvények *Gyurinik Pál*, bellai plébános, iskolaszéki elnökhöz címzendők. 184 1—1

Bellazúgi (Várna mellett, Trencsén m.) róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Tót nyelv tudása szükséges. Javadalmazás: államsegély 900 kor., közsegtől 100 kor., kertilletmény 20 kor., természetbeni lakás. Választás *február 23-án* tartatik meg. Kérvények *Gyurinik Pál*, bellai plébános, iskolaszéki elnökhöz küldendők. 185 1—1

Pécsi egyházmegye.

Az **ozorai** róm. kath. iskolaszék a megüresedett IV. sorszámú fiútanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: 900 kor. törzsfizetés hitközségtől, 100 kor. fizetékiegészítés államtól előleges havi részletekben, egy bútorozott szoba, 0 kor. kertilletmény. Kötelessége az iskolaszék által rabizott osztályok vezetése, szükség esetén a kántor helyettesítése. Az állás esetleg öt hónapra helyettesként 80 kor. havi fizetés és bútorozott szoba, okleveles tanítónővel is betöltetik. Kérvények *Pintér Károly* plébános, isksz. elnök címére küldendők. Határidő *február 15.* 171 1—2

A **monyoródi** (Baranya m.) kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalom: *a)* hitközségtől 800 kor. negyedévi előleges részletekben, *b)* terményváltás a m. kir. közalapítványi uradalomtól 218 80 kor. havi előleges részletekben, *c)* stóla átlag 28 60 kor., *d)* a m. kir. közalapítványi uradalomtól 14 m³ kemény hasáb tűzifa 140 kor. értékben; a fát a politikai község vágatja és hordja az iskola udvarába, *e)* temetőfü kaszási jog 40 kor., *f)* egy hold és 746 ööl föld, *g)* kettő hold és 43 öölnyi legelőből $\frac{1}{3}$ rész haszonélvezete, mint kert, *f)* és *g)* alattiak értéke 275 kor., *h)* jár a kántortanítónak természetben lakás, mely áll 3 szobából, 1 előszoba, 2 konyhából, kamrából, présház és a szükséges gazdasági melléképületekből, a földeket a politikai község művelés a termést az hordja haza, jár a tanítónak 4 fuvar Pécsre vagy Mohácsra és a szükséges malomfuvarok a róm. kath. hitközségtől. Az összes kántortanítói fizetés 1702-40 kor., melyből 800 kor. tisztán tanítói, 28 60 kor. kántori, 673 80 kor. szétválaszthatatlan kántortanítói fizetés. A lakás 200 kor. értékben vétetik fel. A kántortanító kötelessége az összes kántortanítói állással járó kötelek teljesítése. Az istentisztelet nyelve német-horvát. Tannyelv magyar. Köteles a kántortanító a pésszegyházmegyei róm. kath. tanítóegyesületbe belépni. Kérvények a máriakémeti plébániahivatalhoz küldendők. Pályázati határidő *február 15.* A választás napját a ker. esperes, tanf. ügyelő fogja kitűzni. Állás azonnal elfoglalandó. *Róm. kath. iskolaszék.* 159 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A kiskovácsvágásai kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme: államszegélyből 400 kor. Tandjból 252 kor. Földbérlet és fizetéskiegészítés 300 kor. Stólaból 50—60 kor. Kamatból 30 kor. 6 köből rozsz. 8 méter fa beszállítva. Házi iparkert használata. Marha- és sertéslegető. Van kétszobás lakása és melléképületek. Választás *febr. 10.* délelőtt. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények Nagy Imre plébános Barka, u. p. Dernő (Gömör m.) küldendők. 173 1—1

Szatmári egyházmegye.

Károlyi Lajos gróf úr ömeltősága erdőd-vállaji hitbizományi uradalmanak lajosmajori gazdaságában felállított nyilvános jellegű magánépiskolájáról a tanítói állás megüresedvén, annak a tulajdosos gróf úr ömeltősága kinevezésével történendő betöltésére pályázatot hirdettek. A kinevezendő tanítónak évi fizetése — a kétszobás lakás és 1/4 holdnyi kerttelményen kívül — díjvel szerinti 1000 korona, melyből készpénz 600 korona és terményekben 400 koronaérték; az ezer korona törzsfizetés után törvényben megállapított ötödéves korpótlékkal s azon kötelezettséggel, hogy az osztatlan iskolák részére előírt tananyagban a róm. kath. vallást is ő lesz köteles tanítani. Köteles leendő továbbá az iskolai szorgalmi időn kívül minden idejében, — így az iskolai nagy szünet egész ideje alatt is — a gazdaság ügykülső felügyeleti-ellenőrködési, mint belső iródi teendőiben a gazdaság intéző tisztjének segíteni és annak rendelkezéseit teljesíteni, ezen segédkezéseért a nagy szünet alatti cséplési munkálatok idejére — midőn kizárólag csak gazdasági teendőkkel fog foglalkozni — naponként kettő korona díjazásban részesül, mely évenkénti átlagban részére még mintegy 120 korona mellékjövendőt biztosít, egyéb segédkezéseit azonban díjazást nem igényelhet. Pályázók keresztlevelükkel, tanítói képe-ítesük-t igazoló elméleti és gyakorlati, mint kifogástalan életmódjukat igazoló erkölcsi és teljesen ép, egészséges testalkatukat igazoló orvosi bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket folyó év *február 10-ig* nyújtásuk be bár gróf úr ömeltőságához intézeten, de az uradalmi felügyelőséghez címezve Erdőd (Szatmár m.). *Uradalmi felügyelőség.* 160 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A vétesacsai segédkántortanítói állásra kiírt pályázat határideje *február 9-ig* meghosszabbították. Pályázatok a plébani hivatalhoz küldendők. *Iskolaszék.* 157 1—1

A bakonysárkányi róm. kath. iskolához osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása összesen 1000 kor., egyszobás bútorozott lakás. Köteles az ismétlőiskolákat felváltva tanítani, s ha férfi választatnék meg, a kántorságban a kántortanító akadályoztatása esetén segíteni. Pályázatok *február 10-ig* az iskolaszékhez küldendők. Bakonysárkány (Fejér m.). 177 1—1

Szepesi püspöki megye.

Veszele (Árva m.) III. tanítói vagy tanítónői állásra *február 12-re* pályázatot hirdet az iskolaszék. Tót nyelv ismerete kívántatik. 166 1—1

A szepesmátyásfalvai róm. kath. kántortanítói állomásra a «Népnevelő» január 5. számában hirdetett pályázat *február 15-ig* meghosszabbították. *Iskolaszék.* 164 1—2

Polyánfalui (u. p. Szepesváralja) róm. kath. kántortanítói állomásra *február hó 9-re* pályázat hirdettek. Jövedelem államszegélyvel 1000 kor. Tanítónők is pályázhatnak. Tót nyelv ismerete megkívántatik. *Iskolaszék.* 154 1—1

A szihelnei II. róm. kath. tanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalma: községtől 100 kor., 900 kor. államszegély. Lakás természetben, elegendő tűzifa. Pályázati határidő *február 15.* Tót nyelv ismerete megkívántatik. Kérvények s egyéb okmányok a szihelnei róm. kath. iskolaszék címére főt. *Vojtisek József* esperes

úrnál Zákamene, (Árva m.) nyujtandók be. Az állás azonnal elfoglalandó. 174 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Badafalvai (Vas m., posta Nagyfalu) róm. kath. kántortanítói állásra «Népnevelő» mult évi 53. számában említett jövedelemmel pályázat meghosszabbították. Megjegyzetetik, hogy az ingatlanokat — jelenleg bérbeadva — a tanító visszaveheti, ha nem akarja a befolyó hasznóbért kapja, jelenleg 280 kor. Köteleességek díjével szerinti. Állás azonnal elfoglalandó. 149 2—3

Zsámánd (u. p. Strém és vasuti állomás, (Vas m.)) A «Népnevelő» 1-ső számában közzétett iskolai pályázat *február hó 20-ig* meghosszabbították. A kellően felszerelt kérvények az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Szentkút, Pávdý Gáspár s. k. plébános. 186 1—1

Németbükös (u. p. Strém és vasuti állomás, Vas m.) A «Népnevelő» f. évi 1. számában közzétett iskolai pályázat *február 16-ig* meghosszabbították. A kérvények az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Szentkút. Pávdý Gáspár plébános. 187 1—1

Váci egyházmegye.

Mátrazöllösi (Nógrád m., Pásztó mellett) róm. kath. iskolához *február 15-től* április 15-ig, esetleg máj. 1-ig helyettes tanítónő keresetetik. Köteleessége díjvelben. Javadalma: egyszobás lakás, havonként 80 korona. Pályázati határidő *február 12.* *Iskolaszék.* 163 1—2

A tiszaujfalui (Pest m.) róm. kath. iskolaszék tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: a községtől 600 kor., államszegély 400 kor., természetben lakás 2 szoba, konyha, kamra, istálló és ól, a kerttel együtt 1 kat. hold és 906 □ölnyi szántóföld, fűtési átalány 130 kor., de ebből a tantermet is köteles a tanító fűtőanyaggal ellátni, a gazdasági ismétlőiskola vezetéséért 100 kor. államszegély, amelyet az állam háromévenként szokott engedélyezni, a faiskola kezeléséért községtől 40 kor. Tanító köteleessége: egy osztatlan osztály vezetése, vasárnap délutanonként litania s nagybójt szerdám és pénteken stációajtatosságok végzése. A pályázati kérvények felszereléssel együtt Galambos Sándor isk. elnök címére Alpár (Pest m.) *február 8-ig* beküldendők. 155 1—1

Szolokra egy jóhangú, kántorságban teljesen jártas segédet keresek. Fizetése: egyezerhúsz korona havi részletben, lakás, fűtés, világítás, vári templom jövedelem fele, gyertyapénz. *Medgyesy Géza,* kántor. 188 1—2

Veszprémi egyházmegye.

A «Népnevelő» II. számában hirdetett nagyhidegkuti kántortanítói állásra a pályázat *február 9-ig* meghosszabbították. Választás *febr. 13.,* délelőtt. *Iskolaszéki elnök.* 183 1—1

50 új gyázmise offertorium 1 kor. Orgonahangok 3, 4 és 5 korona. 469 35—39

MOLNÁR JÓZSEF kántor, Kunszentmiklós

MÁRCIUS 15.

megünneplésére alkalmas iskolai és ifjúsági egyfelvonasos, igen könnyen s hatásosan előadható szindarabok. — 1. **Március 15.** 2. **A szabadság ünnepe.** 3. **Az öreg honvéd.** 4. **A hazá-áru.** 5. **A honvéd.** Három füzet 2 korona. Öt füzet 3 korona, postai szállítással. Egy füzet 90 fillér, küldi 4—5

PÁSZTOR JÓZSEF, Budapest, I. kerület, Fehérvári-u. 35. III. 4.

Postai és vasuti nyomtatványfüzet!

Eredeti szín és alak! Ára 12 fillér

102—1 Tantestület kiadása. — Megrendelhető:

BÓDAI JÓZSEF tanítónál, Balatonmagyaródon.